

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

A 1. Kenmerken van de doelgroep

In onderstaand schema zijn de kenmerken van het huidige bestand van de Participatiewet van de gemeente Appingedam opgenomen.

Kenmerken	Percentage van het bestand
Jonger dan 27 jaar	9%
Ouder dan 27 jaar	91%
Korter dan 1 jaar in de uitkering	21%
Uitkeringsduur 1-5 jaar	44%
Uitkeringsduur langer dan 5 jaar	35%
Alleenstaande	60%
Alleenstaande ouder	24%
Gehuwd, samenwonend	16%

Daar komen dan nog aanvullende kenmerken bij als het hebben van schulden. Bekend is dat dit laatste speelt bij circa 60 % van de uitkeringsgerechtigden van Werkplein Fivelingo. Tot slot blijkt uit onderzoek dat 14% van onze inwoners laaggeletterd is.

In vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare omvang staat Appingedam in bijna alle opzichten op achterstand.

	Appingedam	Nederland
Aantal banen per 1000 inwoners 2018	557	758
Werkloze beroepsbevolking 15-65 jaar %	5,4	4,9
Beroepsbevolking opleiding laag 15-65 jaar per 1000 inwoners (2017)	272	176
Personen met bijstandsuitkering 18 jaar en ouder per 1000 inwoners 2017	61	42
Huishoudens met bijstandsuitkering %	7,9	5,4
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen %	11	7,3
Mensen met een WSW-dienstverband	180	

Van de beroepsbevolking is 17 % laagopgeleid. Laagopgeleiden zijn mensen zonder startkwalificatie. Zij hebben basisonderwijs, vmbo of mbo-1 als hoogst afgeronde opleiding. Het aandeel laagopgeleiden in overig Groningen (stad Groningen en omgeving) is 19% en het ligt onder het landelijk gemiddelde. (landelijk gemiddelde 29%)

In vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare omvang staat Appingedam in bijna alle opzichten op achterstand. De bovenstaande informatie is afkomstig van waarstaatjegemeente.nl, Regio in beeld Groningen en Cbs.

Niet alleen spelen aantallen werkzoekenden en beschikbaar aantal banen een rol (kwantitatieve match), maar ook de kwalitatieve match: past de werkzoekende bij de beschikbare baan? In de ADL-gemeenten zijn de meeste banen te vinden in de niet-commerciële dienstverlening, de zakelijke dienstverlening en in de industriële sector. In de ADL gemeenten is het aantal banen in de industriële sector hoger dan landelijk. De eisen binnen de industriële sector zijn laatste jaren hoger geworden, de meeste functies vereisen een MBO niveau 4 diploma. Dit betekent dat werkzoekenden met een lagere opleiding werkloos raken of blijven. Binnen de dienstverlening geldt hetzelfde probleem.

De uitzendbureaus in de regio melden dat het aantal geschikte ingeschreven kandidaten voor hun klanten hard terugloopt en dat ze heel erg hun best moeten doen om aan de vraag van het bedrijfsleven te voldoen. Het aantal vacatures op MBO- en HBO niveau is dermate hoog dat de regio hierin niet alleen kan voorzien. Een belemmerende factor voor mensen buiten de provincie om zich in deze krimpregio te vestigen is de problematiek rondom de aardbevingen.

Onderwijs en (her)scholing zijn de belangrijkste instrumenten om de beroepsbevolking beter te laten aansluiten bij de vraag uit het bedrijfsleven. De mensen met een uitkering beschikken dus veelal niet over de kwalificaties waar het bedrijfsleven om vraagt. Een sterke oriëntatie op dit onderwerp verdient continu de aandacht. De afgelopen jaren is aandacht besteed aan het verbeteren van het scholingspotentieel in de bouwsector. Voor de komende jaren worden er veel goede zaken in gang gezet, zoals de uitvoering van het 1000-banenplan en het opzetten van een nieuwe onderwijscampus in Appingedam.

Veerkracht

Regio's verschillen in de mate waarin zij economische schokken kunnen opvangen, in de ene regio vinden werkzoekenden veel sneller weer een nieuwe baan dan in de andere regio.

De ADL-gemeenten herstellen tot 2 maal toe langzamer van een economische schok dan gemiddeld. Wanneer men eenmaal werkloos is, vindt men dus niet gemakkelijk een nieuwe baan. Er zijn hiervoor meerdere oorzaken. Ten eerste is er sprake van veel gespecialiseerde banen, wanneer men werkloos raakt kan men daarom niet snel een vergelijkbare baan vinden. Ook liggen er weinig verstedelijkte regio's (met meer beschikbare banen) binnen pendelafstand. Een grootstedelijk gebied is de stad Groningen, maar deze heeft eveneens een lage veerkracht. (bron: Planbureau Leefomgeving).

A.2. Analyse

Om de tekorten te reduceren is het van belang te analyseren welke zaken of onderwerpen beïnvloedbaar zijn cq waar acties mogelijk zijn.

Als er wordt gekeken naar zaken en onderwerpen t.a.v. de uitgaven en de ontvangsten die beïnvloedbaar zijn, dan gaat het om het volgende:

- Volumeontwikkeling (instroom en uitstroom) en ontheffingen;
- Handhaving
- Prijs van de uitkering;

De eventuele maatregelen op deze onderwerpen zullen moeten leiden tot een positieve beïnvloeding van de uitgaven BUIG. De in dit plan genoemde maatregelen hebben het "in zich" om een besparing te realiseren. Dit is echter geen garantie en zullen er zeker niet toe leiden dat er geen tekorten meer zijn. Daarvoor is het toegekende budget voor de gemeente structureel te laag. Zo is een groot deel van het tekort op de BUIG toe te schrijven aan de systematiek waarmee het stelsel omgaat bij het verdeling van het budget en de nieuwe instroom. De hoge instroom van statushouders in 2016 en 2017 had enorm effect op het BUIG budget. De bijstandsafhankelijkheid van deze groep is groot. De gemeente Appingedam heeft net als alle andere gemeenten een huisvestingstaakstelling. De taakstelling voor het jaar 2016 was 32, voor 2017 was dat 17, voor 2018 was dat 17 en voor 2019 is dat 12. Appingedam heeft in de jaren 2015 en 2016 een achterstand opgelopen dat 9 personen bedroeg. Deze achterstanden zijn in het jaar 2017 en 2018 ingelopen en op 1 januari 2019 is er een voorsprong in de realisatie van taakstelling van 4 personen. Door deze inhaalslag en extra plaatsingen werd veel meer aan bijstand uitgegeven.

Met dit plan wordt de gemeenteraad van de gemeente Appingedam actief geïnformeerd. De instemming van de gemeenteraad, verwoord in het standaard aanvraagformulier, is een belangrijk onderdeel voor een (succesvol) beroep op de vangnetuitkering. Dit beroep wordt in 2019 gedaan over het jaar 2018.

A.3. Wat is de omvang van het tekort

Gemeente Appingedam:

Op basis van realisatie van het jaar 2018 bedragen de uitkeringslasten € 6.547.481 en de baten € 6.043.137. Het uiteindelijke tekort € 426.647. Dat is 7,06%.

Over het jaar 2017 was er een uitkeringslast te zien van € 6.510.103 en de baten € 5.880.490. Het uiteindelijke tekort was € 629.613. Dat was 10,71%.

Over het jaar 2016 was er een uitkeringslast te zien van € 5.969.286 en baten van € 5.586.817. Er was in 2016 een tekort van € 382.469. Dat is 6,85% .

Het gecumuleerde tekort over de jaren 2016, 2017 en 2018 bedraagt dan ook 23,98%.

De aanvraag van de gemeente Appingedam voor de vangnetuitkering over 2018 heeft een omvang van € 67.169. Voor het overige deel van het tekort draagt de gemeente Appingedam eigen risico. (zie tabel hieronder)

<i>Resultaat berekening vangnetuitkering P-wet 2018 gemeente Appingedam</i>	<i>Bedragen in hele euro's</i>
Definitief Pw-budget 2018	€ 6.043.137
Lasten minus baten Pw-budget	€ 6.479.633
Saldo	€ 436.496
Tekort als % van het toegekende budget	-7,22%
Potentiële vangnetuitkering 2018	€ 67.169

Potentiële vangnetuitkering 2018(deel > 12,5 %)	€ 0
Totaal potentiële vangnetuitkering 2018	€ 67.169

A. 4. Globale analyse van de tekorten

De oorzaken voor dit tekort zijn onder meer te vinden in vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De regio als geheel laat wel een groei van het aantal banen zien, waarvan de gemeente deels kan meeprofiteren. De kansen op de arbeidsmarkt voor werkzoekenden worden steeds groter: het aantal nieuwe en openstaande vacatures neemt toe en ook de spanning op de arbeidsmarkt stijgt. Deze kansen zijn er vooral voor specialistisch personeel en/of hoger opgeleiden. De kansen op werk voor bijstandsccliënten verbeteren hierdoor niet direct, want aan de aanbodkant van de arbeidsmarkt zijn meerdere doelgroepen op zoek naar werk. Een relatief groot deel van deze mensen in de gemeente Appingedam en de regio is laag opgeleid. Dat zorgt ervoor dat de concurrentie tussen bijstandsccliënten en andere laagopgeleiden groot is, waardoor de kans op werk per individu beperkt is. Ook blijft de arbeidsmarkt voor de laagopgeleiden in de meeste gevallen nog steeds zeer ruim. Dit betekent dat er een ruim aanbod van werkzoekenden is op een beperkte vraag naar werk.

Wanneer wij kijken naar de ontwikkeling van het bijstandsbestand in Appingedam, zien wij dat er een grote dynamiek in het bestand zit. De hoge instroom bestaat voor een groot deel uit statushouders en nieuwe doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt of met een arbeidsbeperking. Voor deze groepen draagt de gemeente met de komst van de Participatiewet verantwoordelijkheid. Deze doelgroepen hebben veelal meer begeleiding en tijd nodig om uit te stromen naar werk. Dit vraagt een andere aanpak.

In voorgaande jaren zijn er verschillende maatregelen genomen om het tekort terug te dringen. Naar aanleiding van de Vangnetaanvraag 2017 is gestart met een programma om de kansrijke statushouders sneller uit te laten stromen. Ook is er toen meer focus gelegd op het inzicht te krijgen in de doelgroep en bestandsanalyse. In 2017 zijn de werktrajecten doorontwikkeld om onder meer beter uitstroomgericht te werken. Tevens is de samenwerking in de regio versterkt. De maatregelen hebben effect gehad (zoals ook in de voorgaande aanvragen van de gemeente Appingedam is aangetoond), maar vooralsnog onvoldoende om het tekort op het Participatiewet budget sterk te reduceren.

De gemeenten in Nederland monitoren gezamenlijk de instroom, de uitstroom en de bestandsontwikkeling. De cijfers worden centraal verzameld door het CBS. Werkplein Fivelingo en veel andere organisaties en gemeenten monitoren gezamenlijk ook nog de bestandsontwikkeling door het invullen van de benchmark Werk en Inkomen van Divosa¹. Aan deze benchmark doen veel gemeenten mee.

Voor de analyse van het tekort is deze benchmark dan ook een ondersteunend instrument. Uit de benchmark blijkt namelijk hoe de gemeente zich verhoudt tot andere organisaties. Voor is gekeken hoe de gemeente zich verhoudt t.o.v. alle organisaties in Nederland (totaal landelijk/alle organisaties) en de vergelijkbare organisaties. Dit komt in dit rapport in meerdere grafieken tot uitdrukking.

Ook de toetsingscommissie die de aanvragen voor de vangnetuitkering beoordeelt, heeft aangegeven dat vergelijkingen met andere gemeenten feitelijk noodzakelijk zijn.

¹ Vereniging van directeuren van gemeentelijke sociale diensten (=koepelorganisatie)

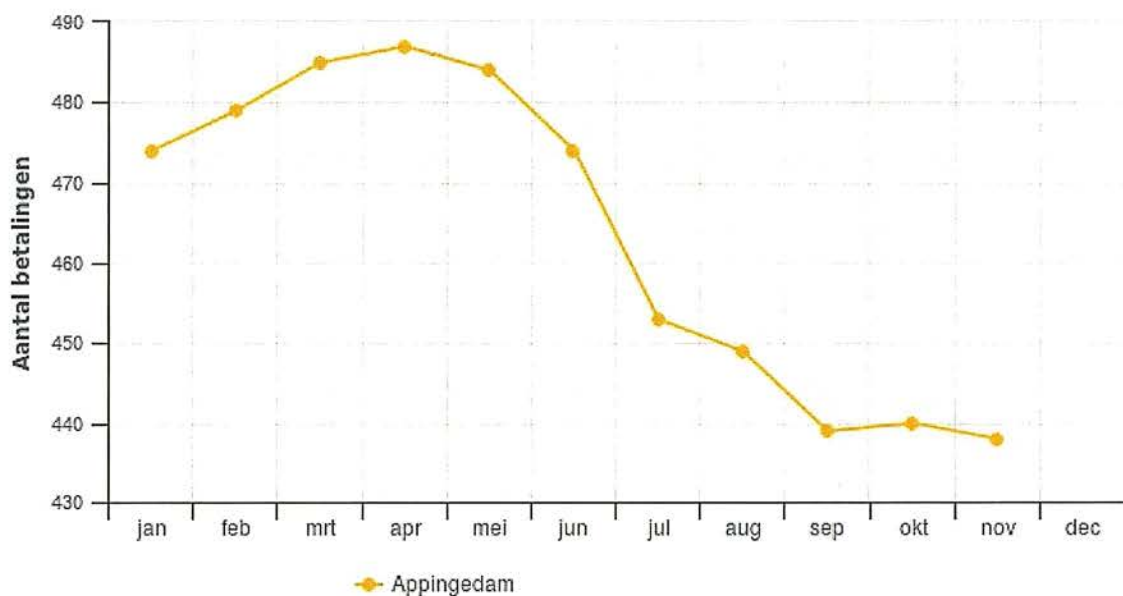
In dit plan is naast de gemeente Appingedam ook bewust gekeken naar Werkplein Fivelingo als geheel. De reden daarvoor is dat er beleidsmatig geen verschillen zijn tussen de aangesloten gemeenten en ook in de uitvoering wordt er door medewerkers niet gekeken of het gaat om cliënten van Appingedam, Delfzijl of Loppersum. De specifieke verdeling van cliënten gebeurt ook niet op gemeenteniveau. Verbeteracties die in dit plan worden genoemd hebben dan ook niet alleen betrekking op Appingedam maar op het Werkplein Fivelingo als geheel.

A.4.1. Volumeontwikkeling (instroom en uitstroom) en ontheffingen

De volgende grafiek toont het aantal betaalde uitkeringen van Appingedam (inclusief nul-betalingen). Hoewel het aantal betalingen een goede weergave is van de ontwikkelingen in het bijstandsbestand, is het niet een-op-een te vertalen in het aantal uitkeringsgerechtigden:

- samenwonenden krijgen een uitkering, waardoor het aantal uitkeringsgerechtigden hoger ligt dan het aantal uitkeringen;
- bij nul-betalingen is het recht op uitkering al beëindigd, maar is dat nog niet verwerkt in de administratie.

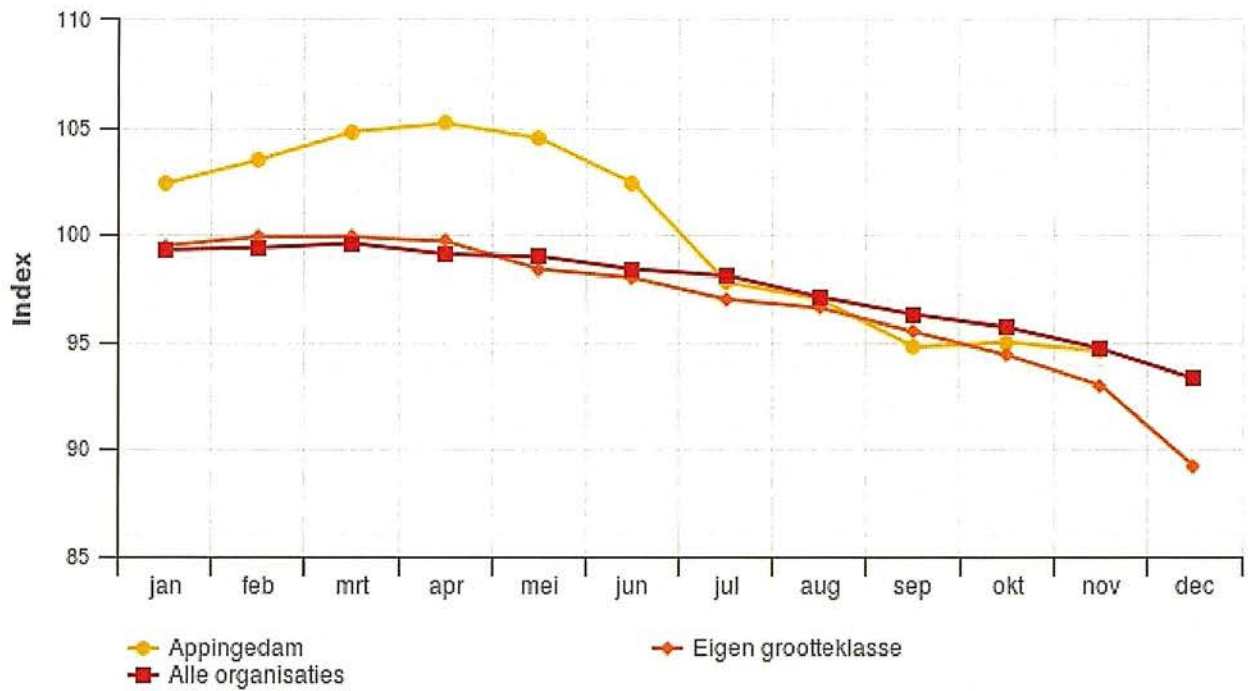
Grafiek: Volume BUIG (aantal)

Om vergelijking met andere deelnemers mogelijk te maken geeft de Divosa Benchmark ook indexcijfers voor het volume. Daarbij wordt de groei of daling van elke maand vergeleken met een vastgestelde basisperiode. In dit geval is het aantal betaalde uitkeringen op 31 december 2017 op 100 gesteld. Op het moment dat de index stijgt naar 105 is het volume sinds december 2017 met 5% gestegen.

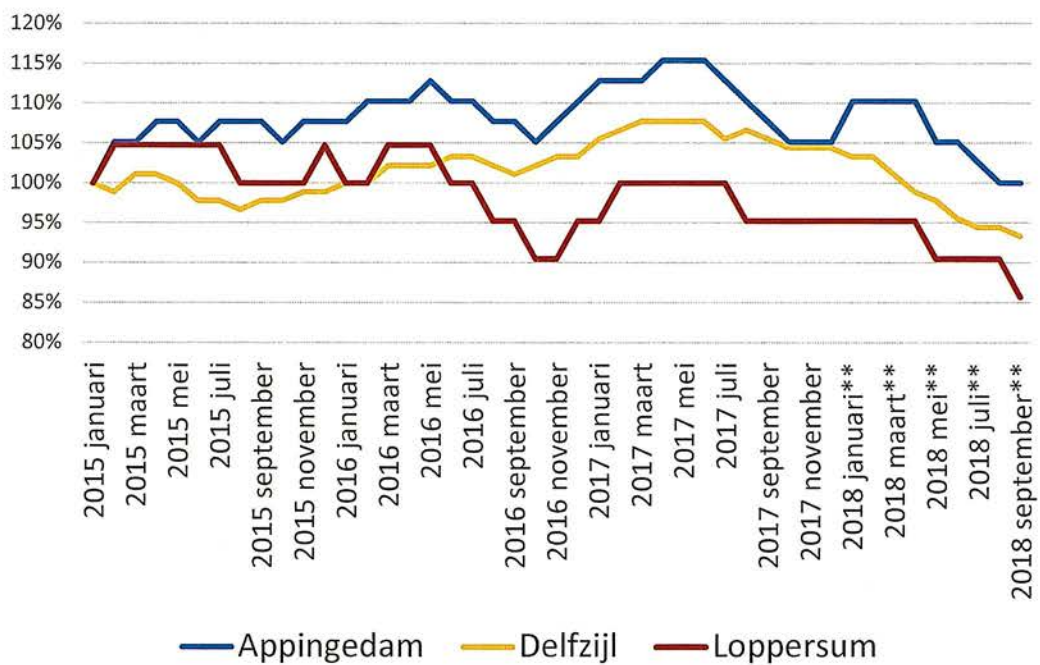
De volgende grafiek toont de procentuele volumeontwikkeling van de betalingen ten opzichte van december 2017 voor Appingedam en de twee vergelijkingsgroepen. Het aantal uitkeringen ligt hoger dan het aantal betalingen omdat echtparen gezamenlijk een uitkering krijgen.

Grafiek: Volume BUIG index t.o.v. december 2017

De bijstandsontwikkeling bij de gemeente Appingedam in de periode van januari tot juli aan de hoge kant in vergelijking met de twee vergelijksgroepen. In augustus zien we dat Appingedam zit op het landelijk niveau.

Ontwikkeling per gemeente

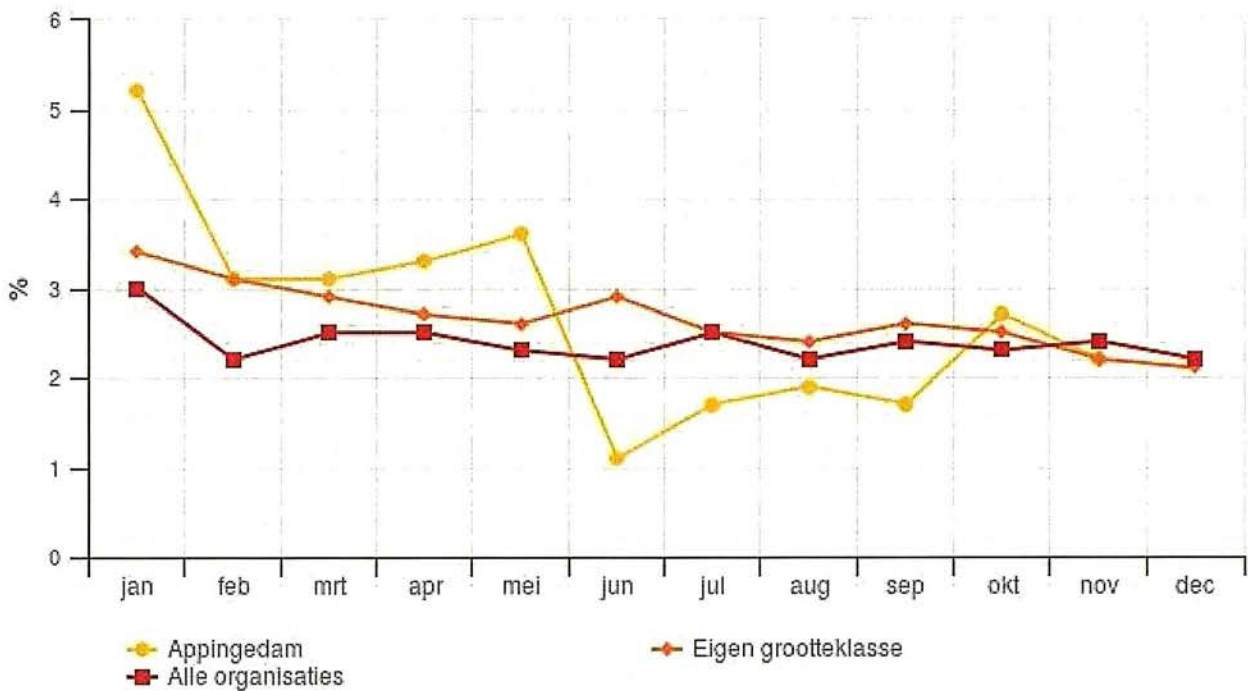

De bijstandsontwikkeling bij de gemeente Appingedam is aan de hoge kant in vergelijking met de gemeenten Delfzijl en Loppersum.

A.4.2. In- en Uitstroom bijstand

Het aantal mensen dat maandelijks in- en uitstromen geeft een beeld van de dynamiek van het bijstandsbestand. Het instroompercentage is het aandeel nieuwe bijstandsuitkeringen (betalingen) in het totale bestand. De volgende grafiek toont de ontwikkeling van het instroompercentage.

Grafiek: Instroompercentage algemene bijstand

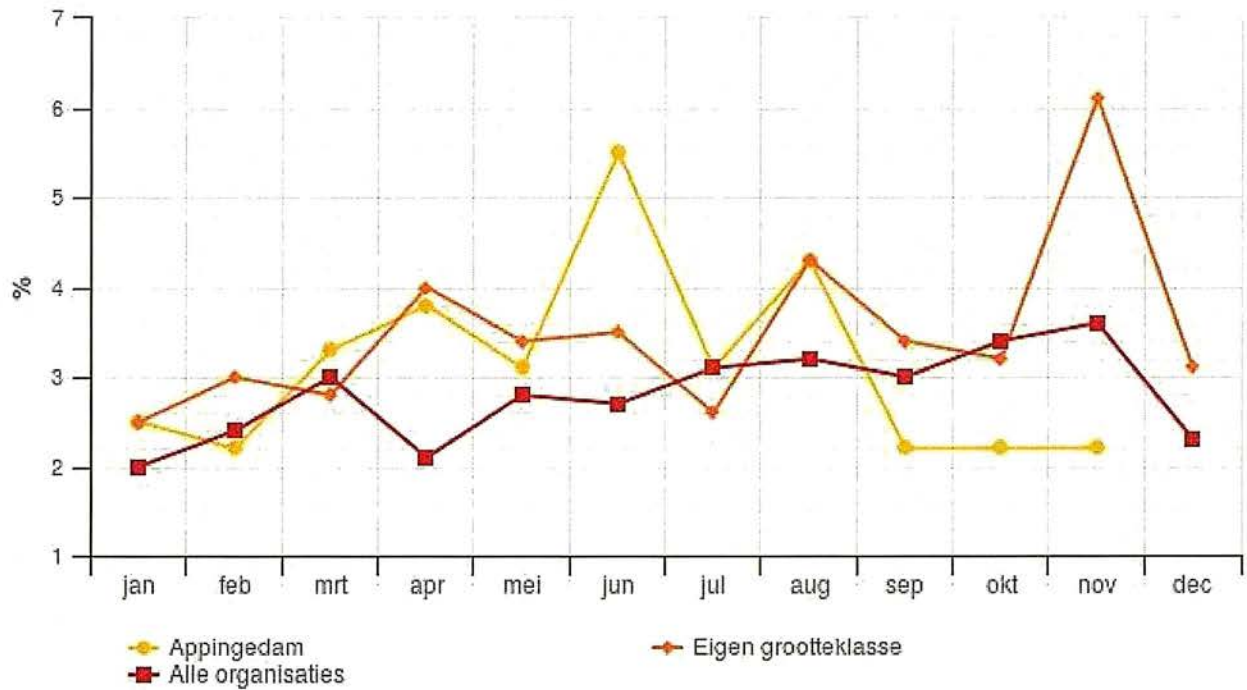

De gemiddelde instroom is in de periode van juni tot en met september 2018 lager dan van de instroom in de vergelijkingsgroepen. In december zien we dat Appingedam zit op het landelijk niveau.

A.4.3 Uitstroom

Het uitstroompercentage is het aantal stopgezette betalingen in een maand afgezet tegen het bijstandsvolume in diezelfde maand. De volgende grafiek toont de ontwikkeling van het uitstroompercentage.

Grafiek: Uitstroompercentage algemene bijstand

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat Appingedam gemiddeld een lager uitstroom heeft dan de uitstroom bij de vergelijkingsgroepen.

Kansen om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen

De situatie op de arbeidsmarkt is een belangrijke voor mate van bijstandsafhankelijkheid. De arbeidsmarkt blijft in verandering. Er zijn positieve signalen: economie groeit, het aantal banen trekt aan, het aantal vacatures is sterk toegenomen. Ook biedt de bouwopgave en versterkingsopgave in onze gemeenten perspectief. Maar ook in andere sectoren zijn er kansen, zoals in de groothandel, ICT, zorg en horeca. Tegelijk is er een afname van werkgelegenheid in bijvoorbeeld de administratieve beroepen. Voor sommige sectoren geldt dat er weliswaar voldoende banen zijn, maar dat er minimaal een opleiding op hbo-niveau vereist is.

De meest kwetsbare werkzoekenden profiteren niet direct van de aantrekkelijke economie. Voor lager opgeleiden, 50-plussers, mensen met een arbeidsbeperking en statushouders blijft het moeilijk de arbeidsmarkt duurzaam te betreden. Ook de automatisering heeft steeds meer zijn impact op onder andere administratieve krachten. De mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben ondersteuning nodig om hun kansen op de arbeidsmarkt te verzilveren.

Verschillende arbeidsmarktpartijen in Groningen werken intensief samen om deze uitdagingen aan te gaan. Werkplein Fiveringlo participeert in meerdere regionale overleggen. Het Werkplein werkt nauw samen met de aangesloten gemeenten. De gemeenten voeren een actief arbeidsmarktbeleid.

Conclusie:

Het bijstandsvolume van de gemeente Appingedam is het afgelopen jaren gestegen en ligt het gehele jaar 2018 hoger dan landelijk. De instroom ligt in de zomer periode iets lager dan die in de provincie en eind van het jaar zit Appingedam op het landelijk niveau. De gemiddelde maandelijkse uitstroom ligt lager dan de uitstroom bij de vergelijkingsgroepen. De uitstroom is onvoldoende om de instroom te compenseren. De gemeente Appingedam ligt in een lastige arbeidsmarktregio waar vraag en aanbod niet altijd op elkaar passen. De gemeente is erg actief om werkzoekenden aan het werk of op een traject te krijgen. In de bestuursrapportages wordt er periodiek verslag gedaan van welke activiteiten er zijn en wat de resultaten daarvan zijn.

De aanpak om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen lijkt vruchten af te werpen nu het bijstandsvolume uiteindelijk daalt van 415 op 1 januari 2018 naar 400 eind van het jaar.

A.4.4. Ontheffingen

De Participatiewet, en andere aanverwante regelingen, legt in beginsel aan iedereen de verplichting op om naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en te aanvaarden. Wanneer mensen om medische of sociale redenen niet beschikbaar zijn voor arbeid dan kan om die reden een (tijdelijke) ontheffing worden verleend van de arbeidsverplichting.

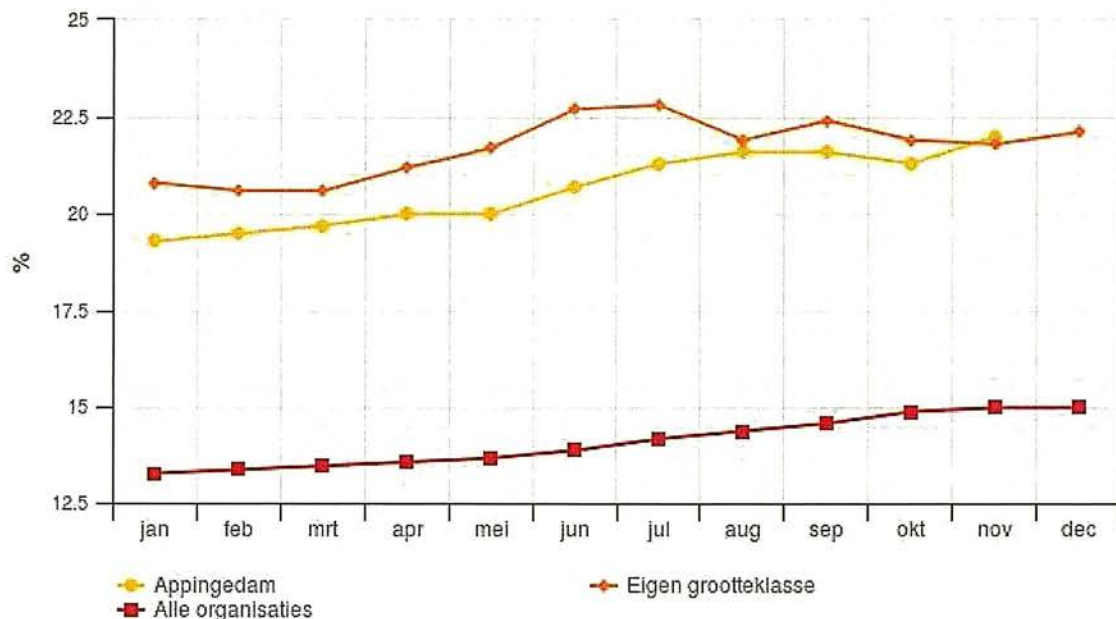
Appingedam(het Werkplein) gaat zorgvuldig om met het ontheffen. Ontheffingen van de arbeidsverplichting om medische redenen worden alleen gegeven als hieraan een (medisch) onderzoeksrapport ten grondslag ligt. Ontheffing wordt slechts tijdelijk verleend en wordt, indien van toepassing, ook tijdelijk verlengd.

Voor mensen met een ontheffing op medische of sociale gronden zijn verschillende trajecten in te zetten, richting hulpverlening en zorg, schuldhulpverlening en maatschappelijke participatie. Voor het einde van de ontheffingsperiode vindt een herbeoordeling plaats die kan leiden tot beëindiging of gehele of gedeeltelijke

voortzetting van de ontheffing.

De volgende grafiek toont hoeveel individuele ontheffingen als percentage van het totale bestand (inclusief partners) er zijn verleend.

Grafiek: Personen met ontheffing arbeidsverplichting (%)

Duidelijk is dat het aantal ontheffingen nagenoeg gelijk is als bij de organisaties van zelfde grote maar we veel hoger ligt dan bij de landelijke organisaties.

Conclusie:

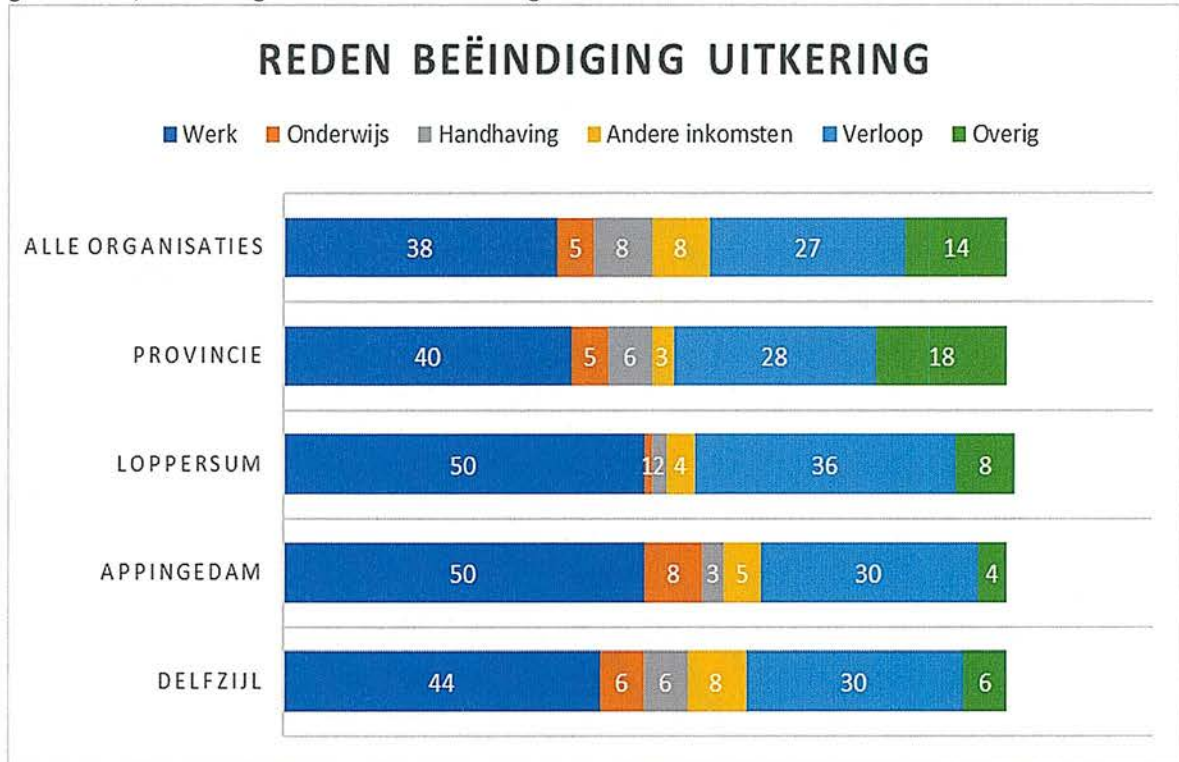
Het percentage mensen dat ontheffing heeft van de arbeidsverplichtingen ligt bij Appingedam (Werkplein Fivelingo) op nagenoeg hetzelfde niveau als bij andere organisaties van vergelijkbare grootte maar wel hoger dan landelijk. Er wordt echter zorgvuldig omgegaan met het verlenen van ontheffingen. Dat wil zeggen dat goed wordt onderzocht of er inderdaad aanleiding is om (tijdelijk) ontheffing te verlenen. In die zin is dit lastig te beïnvloeden en zien wij geen aanleiding om hier aanvullend onderzoek te verrichten.

A.4.5. Handhaving

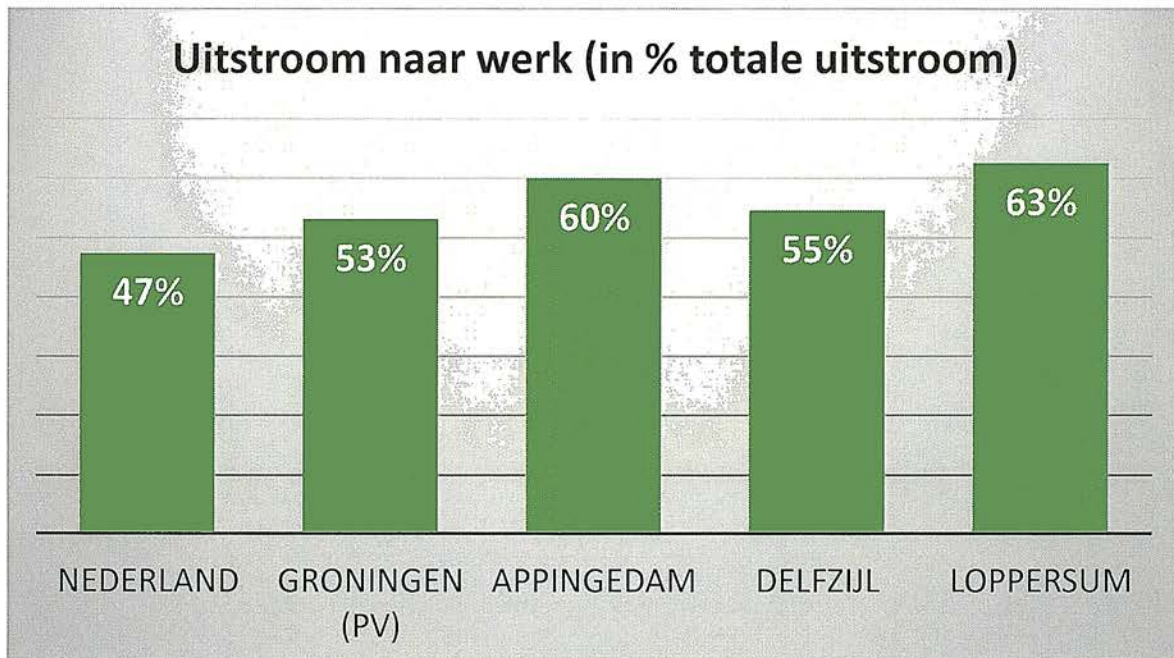
De gemeente kan de bijstand verlagen als de cliënt de opgelegde verplichtingen niet nakomt. Dat kan door het opleggen van maatregelen. Handhaving heeft ook betrekking op fraude. Voor de gemeente is het zaak om fraude (misbruik of oneigenlijk gebruik van de uitkering) tegen te gaan. Belangrijk daarbij is hoe er wordt omgegaan met het handhaven van de inlichtingenplicht. Hieronder wordt ingezoomd op het aantal geconstateerde gevallen waarbij er sprake is van het schenden van de inlichtingenplicht.

A.4.6. Redenen beëindiging uitkering

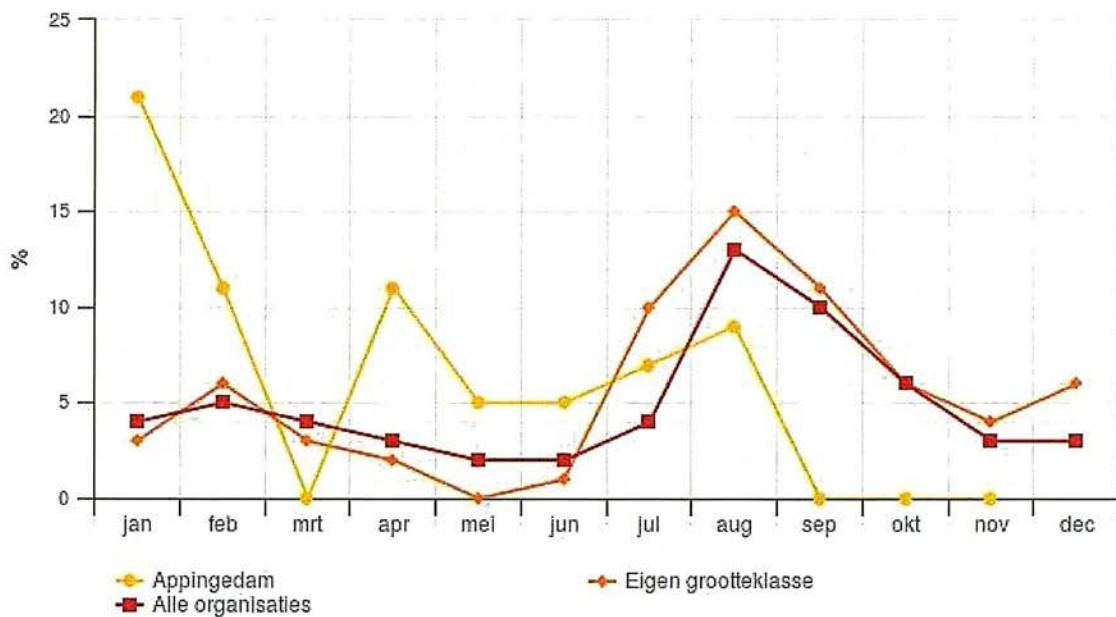
De volgende grafiek toont waarom uitkeringen gedurende de afgelopen 12 maanden zijn beëindigd. Onder verloop vallen de redenen: 'Bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd', 'Overlijden', 'Detentie', 'Verhuizing naar andere gemeenten', 'Verhuizing naar buitenland' en 'Aangaan relatie'.

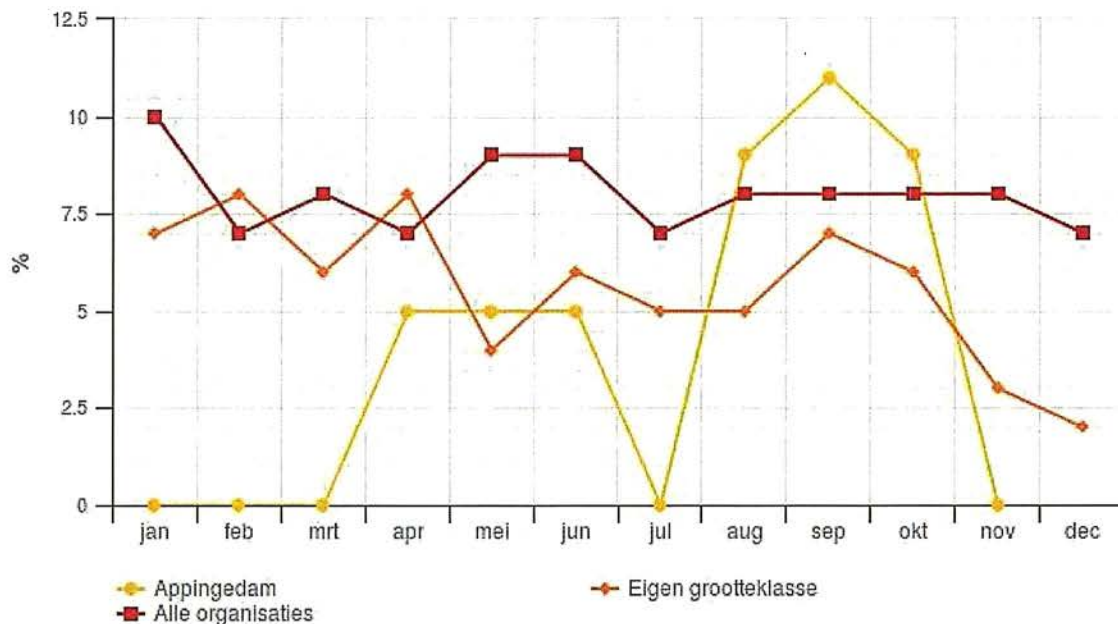
Op drie van deze beëindigingsredenen kan de gemeente sturen, namelijk op uitstroom naar werk, het volgen van onderwijs en handhaving. De volgende grafieken vergelijken het maandelijks percentage van elk van deze beëindigingsredenen afzonderlijk.

Grafiek: Reden beëindiging is onderwijs (%)

Grafiek: Reden beëindiging is handhaving (%)

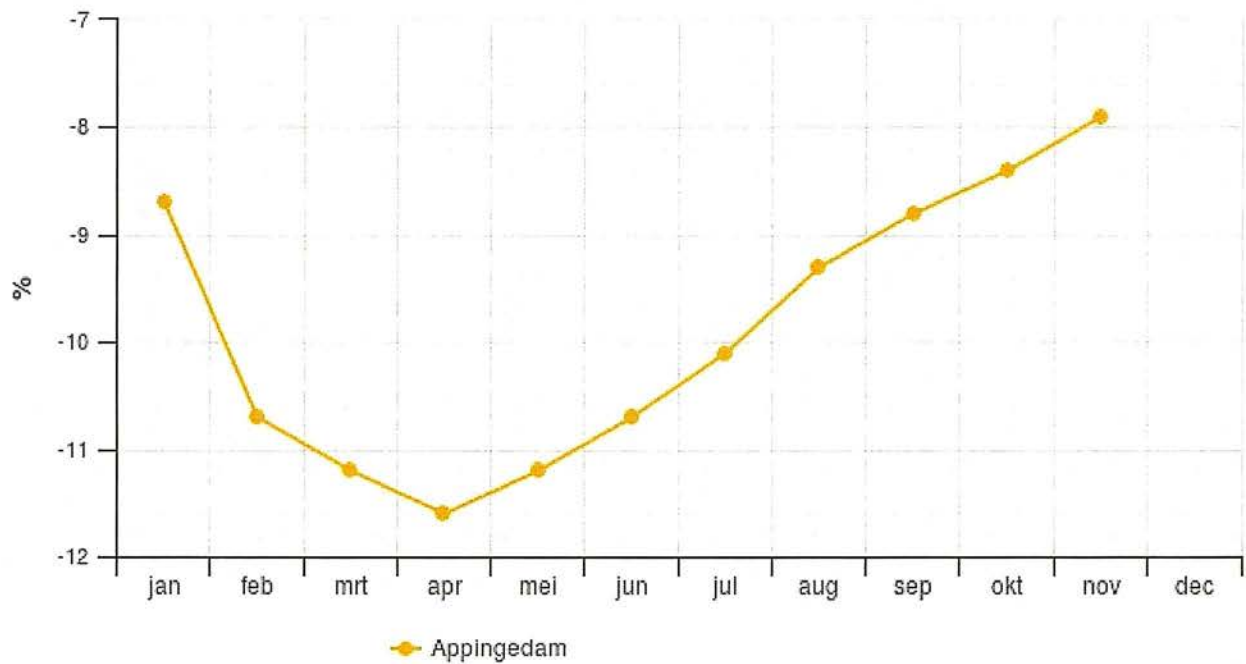

A.4.7. Budgetresultaat inkomensdeel BUIG-budget

Het *netto budgetresultaat* is berekend door het BUIG-budget te verhogen met de opgeboekte ontvangsten terugvordering en verhaal en van dat bedrag vervolgens de BUIG-uitgaven af te trekken. Het verschil is afgezet tegen het meest recente BUIG-budget tot en met de periode waarop dit rapport betrekking heeft. De volgende grafiek toont het *netto budgetresultaat* over het lopende jaar.

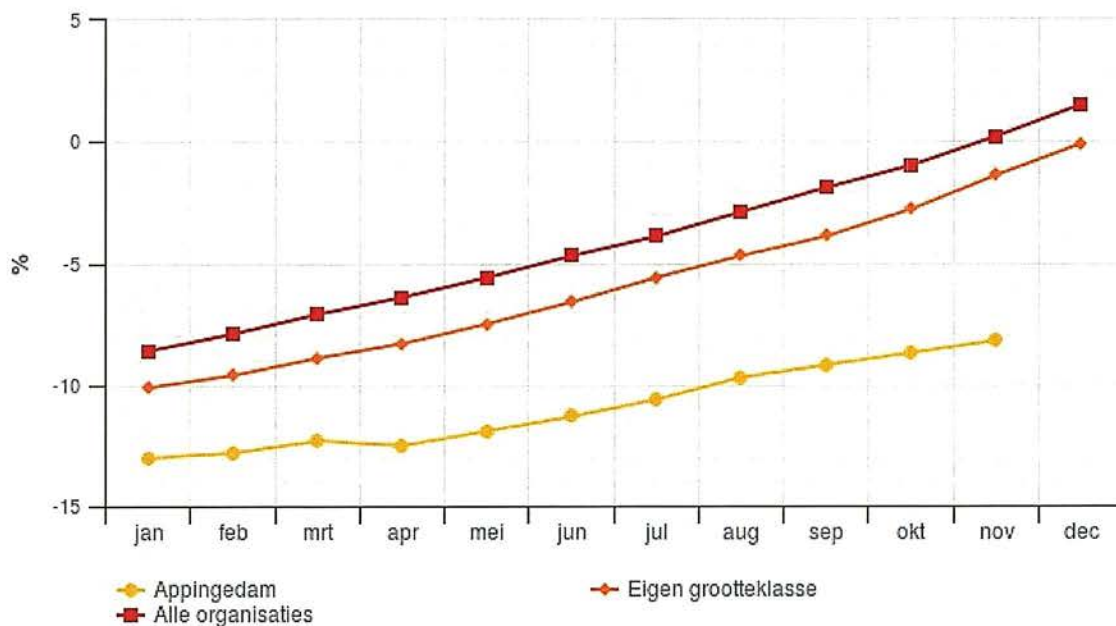
Noot: Is het netto budgetresultaat in januari 100%? Dan boekt Appingedam in januari geen betalingen en gebeurt dat in december twee keer. Deze wijze van administreren leidt in de grafiek tot een vertekend beeld van het netto budgetresultaat.

Grafiek: Gemiddeld netto budgetresultaat BUIG (lopend kalenderjaar)

De volgende trendgrafiek toont het *voortschrijdend netto budgetresultaat* voor Appingedam en de twee vergelijkingsgroepen. In de grafiek staat steeds het gemiddelde van de lopende maand en de 11 maanden ervoor. De grafiek brengt trends in de ontwikkeling van het budgetresultaat in kaart.

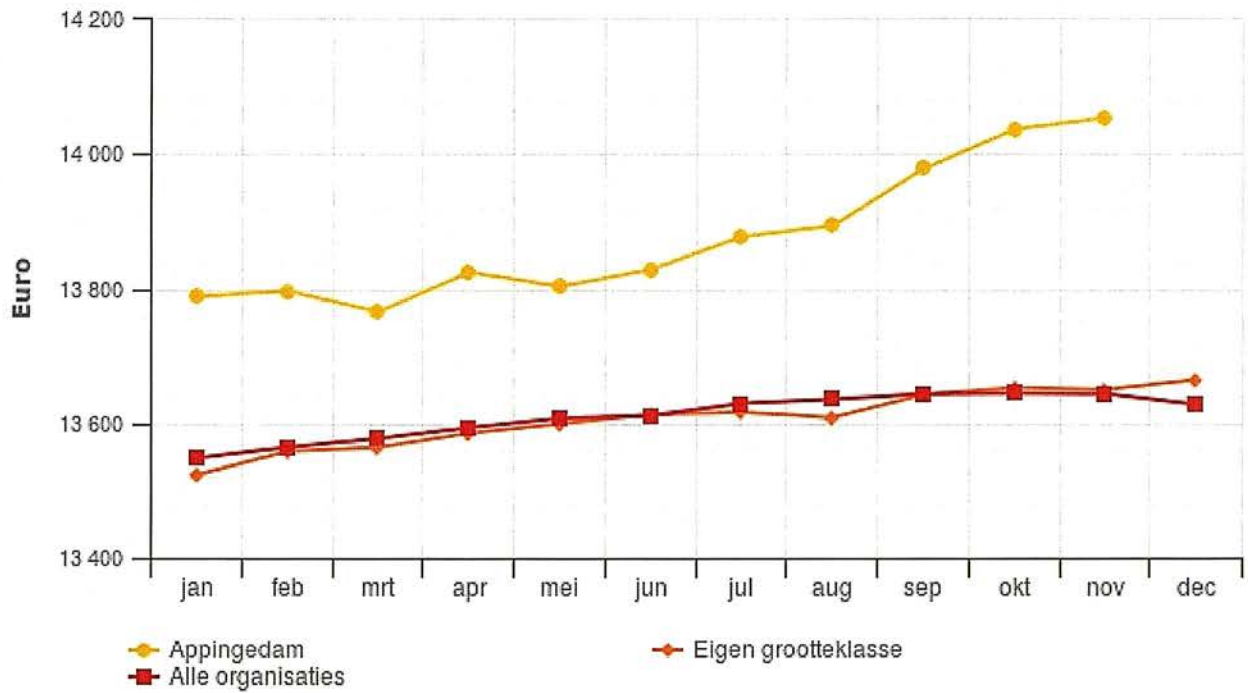
Trendgrafiek: Gemiddeld netto budgetresultaat BUIG (trend)

A. 4.7.1. Gemiddelde prijs bijstandsuitkering

De netto gemiddelde prijs per verstrekte bijstandsuitkering per jaar is het gemiddelde uitgekeerde bedrag verminderd met de geïnde vorderingen per betaling over de afgelopen 12 maanden voor de uitkeringen BUIG. Het netto bedrag is inclusief de geschatte premies en belastingen die ten laste komen van de uitbetaalde uitkering. De volgende trendgrafiek geeft de *netto gemiddelde prijs per verstrekte bijstandsuitkering per jaar inclusief vakantiegeld* voor Appingedam en de twee vergelijkingsgroepen. De grafiek brengt trends in de ontwikkeling van het netto gemiddelde uitkeringsbedrag in kaart.

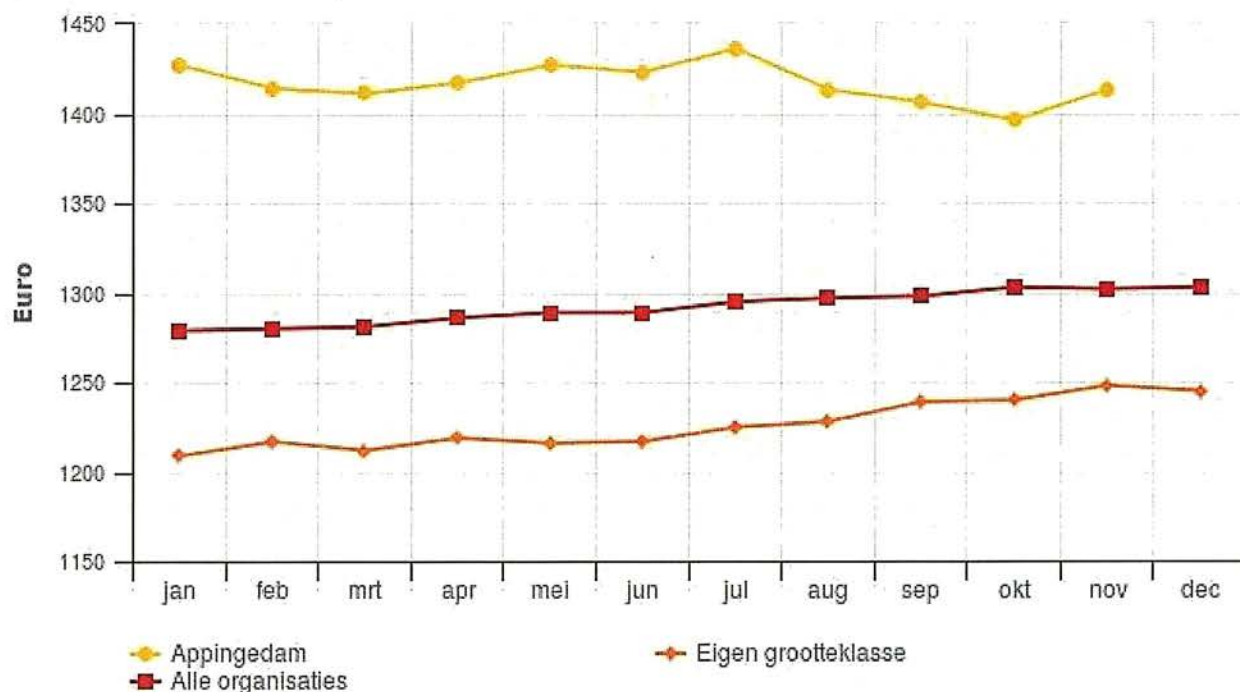
Trendgrafiek: Gemiddelde jaarprijs netto uitkering BUIG (laatste 12 maanden)

A.4.7.2. Verrekende inkomsten

Gemeenten verrekenen inkomsten uit bijvoorbeeld werk en alimentatie met de verstrekte uitkering. De volgende grafiek toont gemiddeld over de afgelopen 12 maanden *het bedrag aan verrekenende inkomsten per uitkering per jaar*

Trendgrafiek: Verrekenende inkomsten per uitkering BUIG (laatste 12 maanden)

A. 4.7.3. Uitgaven bijzondere bijstand

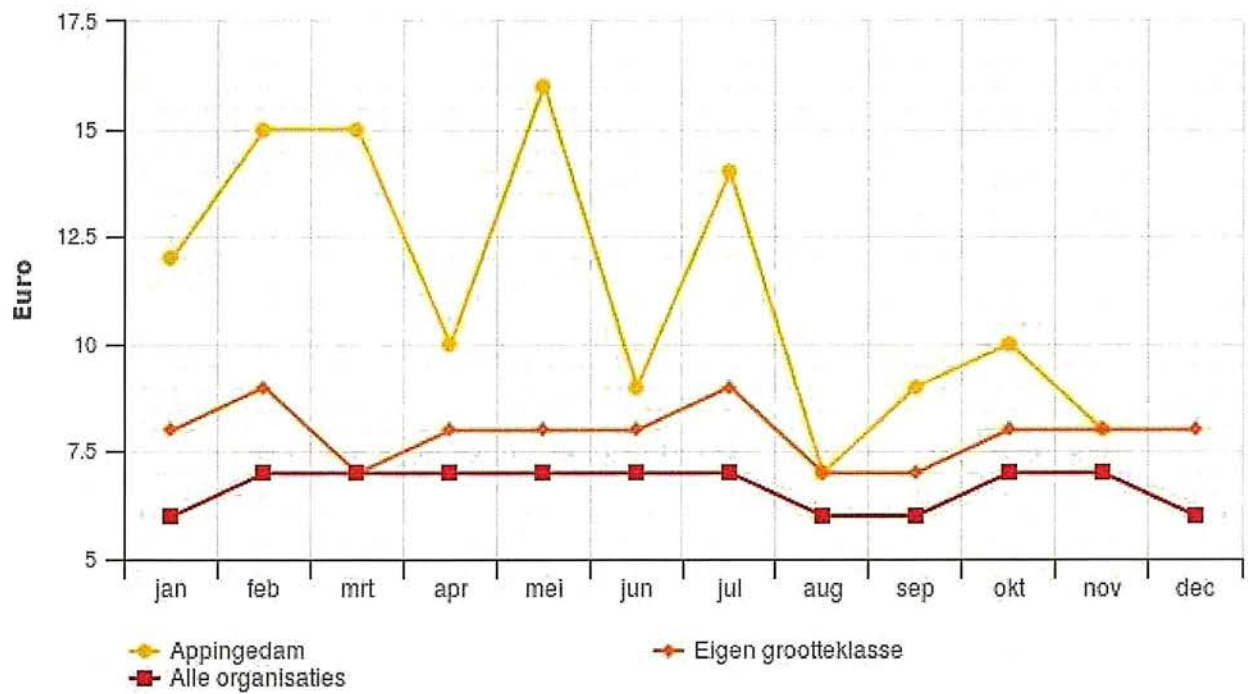
Om mensen met een laag inkomen te helpen volwaardig in hun bestaan te voorzien en te participeren in de samenleving kunnen gemeenten hen bijzondere bijstand verstrekken. Gemeenten betalen die uitgaven niet uit het BUIG-budget, maar uit de middelen van het gemeentefonds.

Onderstaand is bijzondere bijstand opgenomen indien gemeenten bij de registratie en verstrekking van bijzondere bijstand gebruik maken van de uitkeringenadministratie.

Voor deze betalingen geldt dat ze geen onderdeel vormen van een berekening van het bijstandsbedrag voor algemene bestaanskosten dat de persoon eventueel ontvangt. Betalingen die vanuit een andere wet of regeling worden gefinancierd, zoals de AWBZ of Wmo zijn niet meegenomen. De bijzondere bijstand is mede afhankelijk van lokaal beleid.

De volgende grafiek toont de uitgaven aan bijzondere bijstand per huishouden van Appingedam.

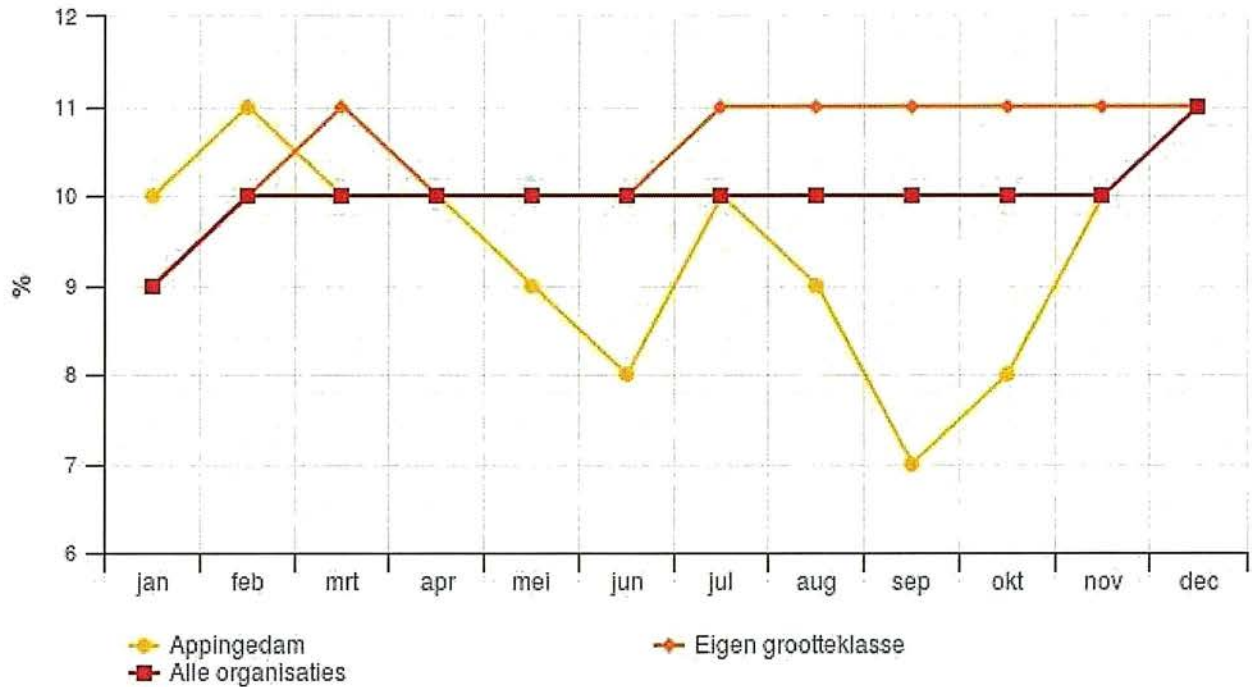
Grafiek: Gemiddelde uitgaven bijzondere bijstand per huishouden per maand

A.5 Parttime werk

De volgende grafiek toont het *aandeel klanten met inkomsten uit parttime werk* naast de bijstandsuitkering.

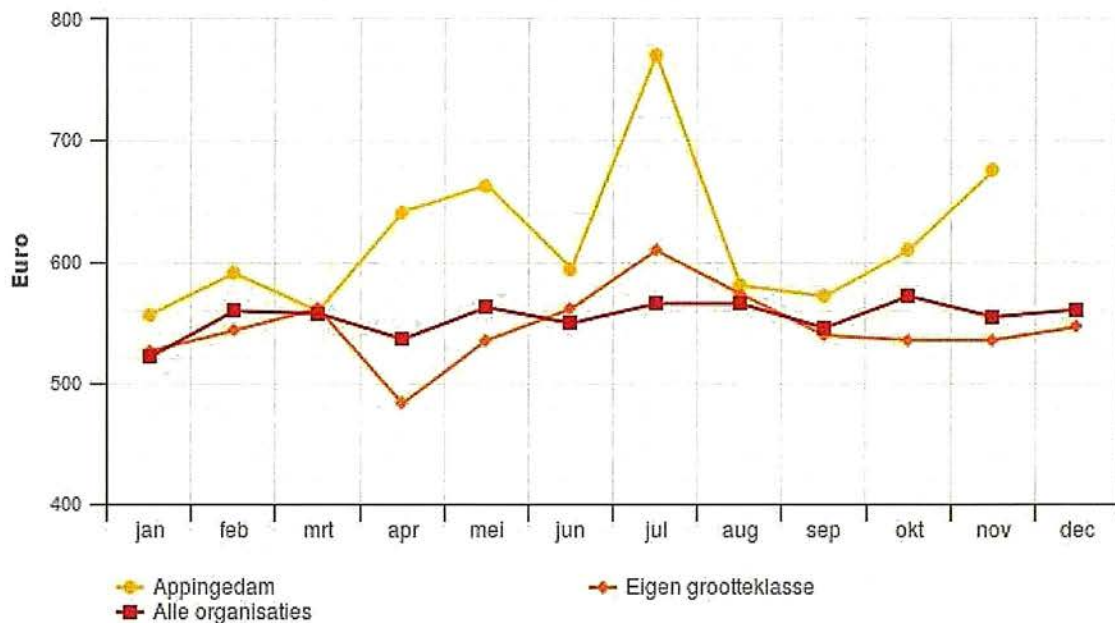
Grafiek: Percentage klanten dat parttime werkt

Percentage aantal klanten met parttime inkomsten in Appingedam lager dan bij andere twee vergelijkingsgroepen.

De volgende grafiek toont de gemiddelde inkomsten van de parttime werkende klanten voor Appingedam en de twee vergelijkingsgroepen. De gemiddelde inkomsten zijn berekend door het totaal aan inkomsten uit parttime werk in de lopende maand te delen door het aantal personen die in die maand een betrekking in deeltijd hebben.

Grafiek: Gemiddelde inkomsten parttime werkende klanten

De gemiddelde inkomsten van parttime werkenden in Appingedam is hoger dan bij andere twee vergelijkingsgroepen. In de bovenstaande grafiek is te zien dat Appingedam het vanaf juni beter doet dan de organisaties in de provincie en ook dan landelijk. De zomermaanden lijken een positief effect te hebben op de parttime inkomsten van cliënten.

Naar verhouding werken er dus wat minder mensen parttime maar de inkomsten die ze verdienen liggen op een hoger niveau. Buiten de zomermaanden om liggen de inkomsten veelal wel lager.

Al met al lijken hier nog uitdagingen te liggen: meer mensen parttime te laten werken en de inkomsten die er zijn te verhogen. Er dient opgemerkt te worden dat bij een bestand met veel echtparen (= hogere bijstandsnorm), er meer inkomsten zijn te verdienen zonder dat de uitkering beëindigd hoeft te worden. Bij een bestand met weinig echtparen kan er relatief minder verdiend worden. In hoeverre Appingedam hier afwijkt van de andere organisaties is niet bekend. Het kan zijn dat de uitkeringsbestanden qua leefvorm wezenlijk verschillen.

De gemeente zet in op parttime werk en weet ook welke besparingen parttime werk met zich meebrengen voor het toegekende BUIG-budget. Parttime werk wordt continu onder de aandacht gebracht en parttime werk wordt gestimuleerd.

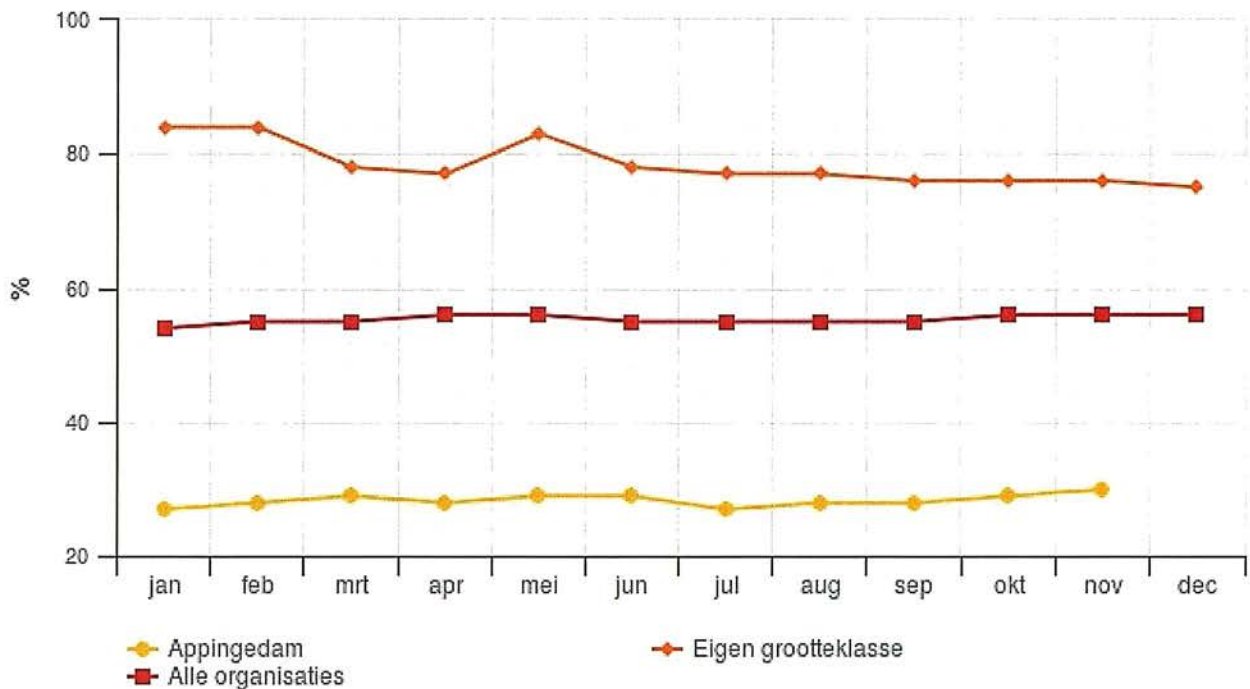
Acties:

- a) er is een passende vrijlatingsregeling in werking getreden op 1 januari 2019;
- b) Parttime werk wordt continu onder de aandacht gebracht en parttime werk wordt gestimuleerd;

A. 6. Re-integratie en werkvoorzieningen

De volgende grafiek toont het *percentage van het gemeentelijke klantenbestand dat een of meerdere re-integratie- of werkvoorzieningen heeft*. Hierbij zijn mensen die geen bijstandsuitkering hebben, maar wel werken met ondersteuning van de gemeenten bij het klantenbestand van de gemeente opgeteld. Het gaat dan om mensen met een loonkostensubsidie of een Wsw-dienstbetrekking.

Grafiek: Percentage personen BUIG met een voorziening

Het aantal klanten met een re-integratie voorziening is lager dan bij andere twee vergelijkingsgroepen.

A.7. Maatregelenquote

De volgende grafiek toont de maatregelquote: *het aantal maatregelen ten opzichte van het totaal aantal bijstandsgerechtigden*.

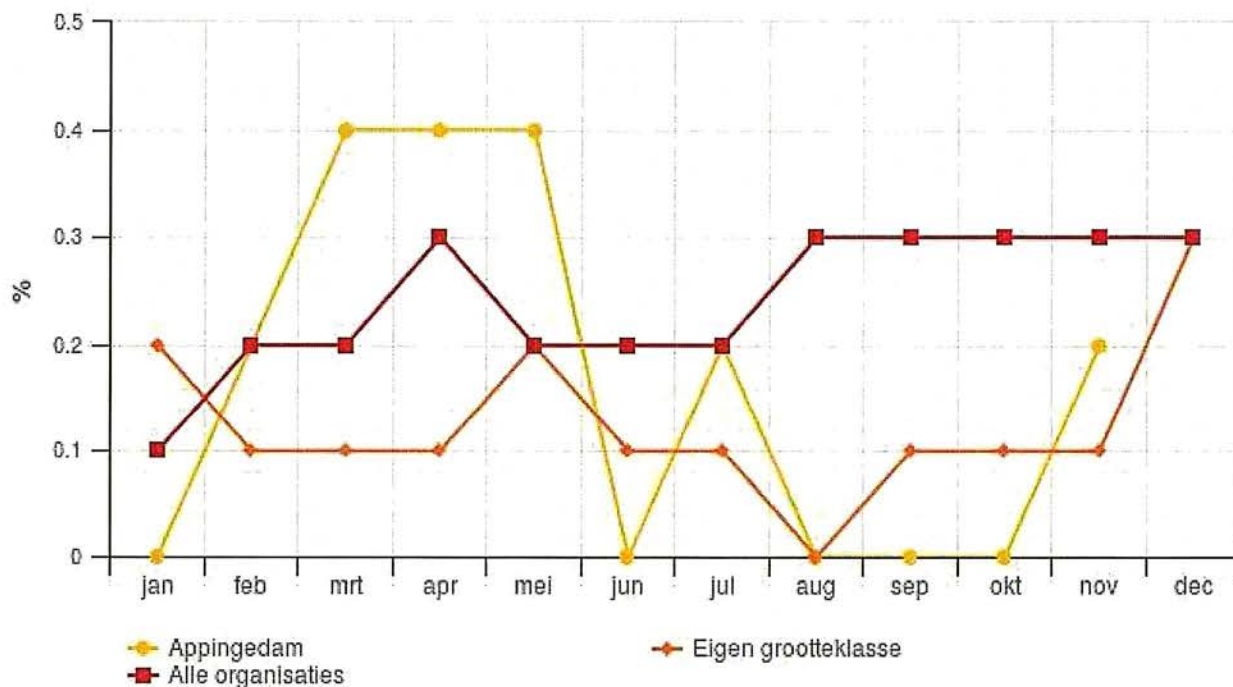
Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat de gemeente aan de lage kant zit voor wat betreft het opleggen van maatregelen. De reden daarvoor kan gelegen zijn in een wat minder strenge aanpak om reden dat een strengere aanpak niet altijd de juiste stok achter de deur lijkt om cliënten te bewegen aan het werk te gaan of een traject te volgen. Het kan interessant zijn hier eens een verdiepend onderzoek naar te doen om te achterhalen of deze reden inderdaad van toepassing is.

Als er naar de opbrengsten van de opgelegde maatregelen wordt gekeken dan zien we dat deze wel hoger liggen t.o.v. de provincie en vanaf augustus ook hoger dan landelijk. De onderstaande grafiek geeft dat weer: Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat de gemeente aan de lage kant zit voor wat betreft het opleggen van maatregelen. De reden daarvoor kan gelegen zijn in een wat minder strenge aanpak om reden dat een strengere aanpak niet altijd de juiste stok achter de deur lijkt om cliënten te bewegen aan het werk te gaan of een traject te volgen. Het

kan interessant zijn hier eens een verdiepend onderzoek naar te doen om te achterhalen of deze reden inderdaad van toepassing is.

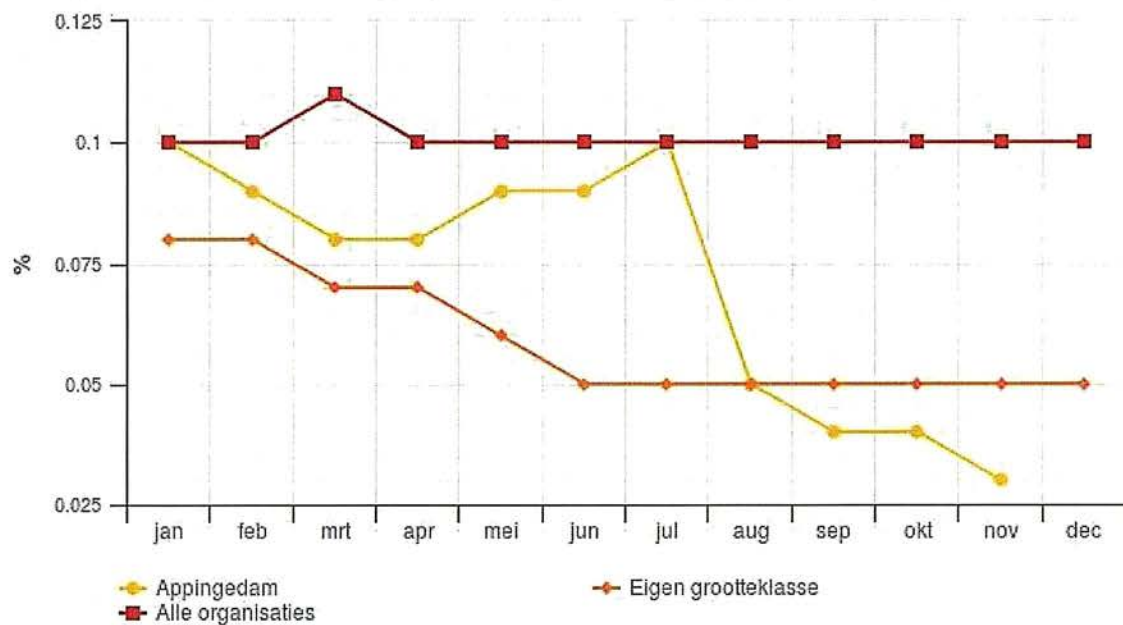
Als er naar de opbrengsten van de opgelegde maatregelen wordt gekeken dan zien we dat deze wel hoger liggen t.o.v. de provincie en vanaf augustus ook hoger dan landelijk. De onderstaande grafiek geeft dat weer:

Grafiek: Maatregelquote - aantal maatregelen als % van volume BUIG

De volgende trendgrafiek toont het gemiddelde bedrag van de opgelegde maatregelen in euro's ten opzichte van de totale BUIG-uitgaven. In de grafiek staat steeds het gemiddelde van de lopende maand en de 11 maanden ervoor voor zowel het bedrag aan maatregelen als de BUIG-uitgaven.

Trendgrafiek: Gemiddeld bedrag vermindering als % van uitgaven BUIG (trend)

In de bovenstaande grafieken is te zien dat er aantal maatregelen in de eerste helft 2018 hoger is dan bij de vergelijkingsgroepen. In de tweede helft is dat aantal lager. De reden daarvoor kan gelegen zijn in een wat minder strenge aanpak om reden dat een strengere aanpak niet altijd de juiste stok achter de deur lijkt om cliënten te bewegen aan het werk te gaan of een traject te volgen. Het kan interessant zijn hier eens een verdiepend onderzoek naar te doen om te achterhalen of deze reden inderdaad van toepassing is. Daarnaast zien we dat het bedrag die in mindering is gebracht in de tweede helft lager is dan bij vergelijkingsgroepen.

Als er naar de opbrengsten van de opgelegde maatregelen wordt gekeken dan zien we dat deze wel hoger liggen t.o.v. de eigen grootteklasse gemeenten en lager dan landelijk.

Hierbij wordt het volgende opgemerkt: Werkplein Fivelingo beschikt over alle instrumenten om het maatregelbeleid uit te voeren. Er is een afstemmingsverordening en de kennis wanneer de beoordeling van het opleggen van een maatregel een rol speelt, is bij de uitvoering bekend. Er heerst de overtuiging dat het opleggen van maatregelen niet altijd de juiste stok achter de deur is om cliënten in beweging te brengen. Actief begeleiden, soms persoonlijk, ziet Werkplein Fivelingo meer als een toegevoegde waarde.

Daarnaast wordt in het jaar 2019 handhavingsbeleid ontwikkeld.

Conclusie:

Uit analyse blijkt dat bij de gemeente Appingedam de prijs van de uitkering aan de hoge kant. De prijs is stijgend. De prijs is slechts gedeeltelijk beïnvloedbaar. Deze wordt o.a. bepaald door de samenstelling van het cliëntenbestand (echtparen, alleenstaanden, jongeren e.a.).

Beïnvloedbare zaken t.a.v. de prijs zijn parttime inkomsten en het opleggen van maatregelen. Het percentage cliënten van Appingedam dat parttime werkt is wat aan de lage kant als we het vergelijken met de andere organisaties, de inkomsten die de cliënten verdienen liggen echter op een goed niveau.

Op het punt van opgelegde maatregelen wijkt Appingedam af van de andere organisaties in de provincie en landelijk. Er worden minder maatregelen opgelegd. De reden daarvoor kan gelegen zijn in een wat minder strenge aanpak om reden dat een strengere aanpak niet altijd de juiste stok achter de deur lijkt om cliënten te bewegen aan het werk te gaan of een traject te volgen. Het kan interessant zijn hier eens een verdiepend onderzoek naar te doen om te achterhalen of deze reden inderdaad van toepassing is.

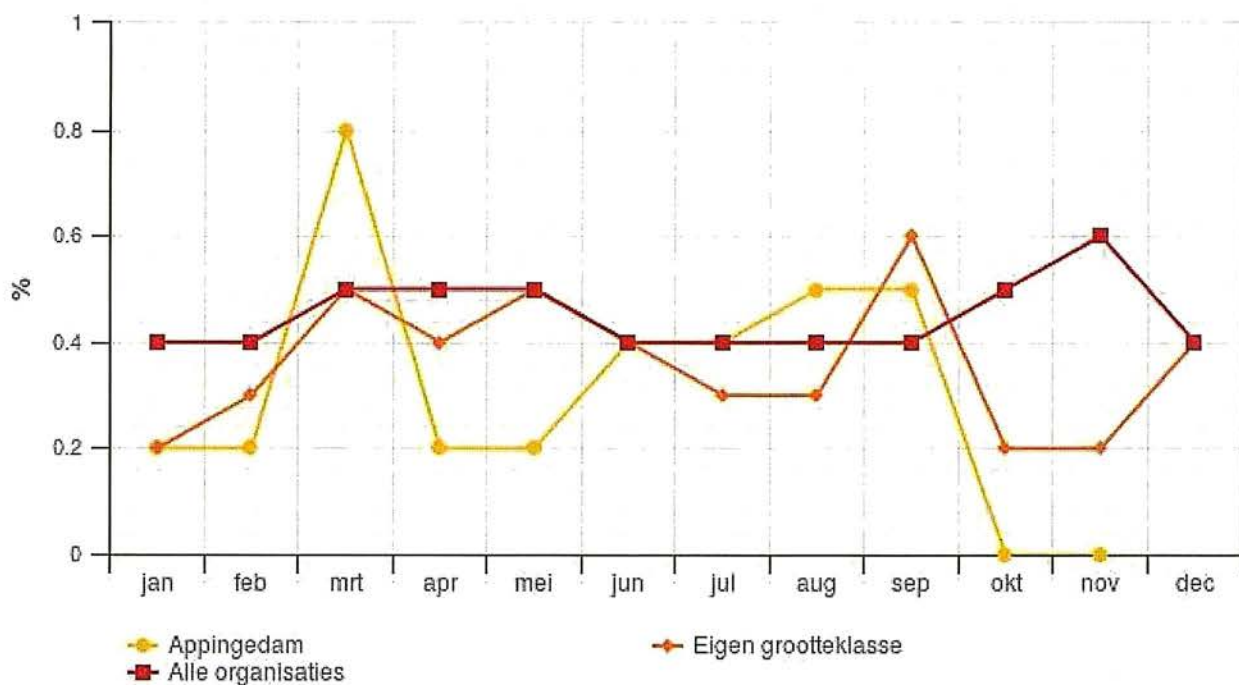
Acties:

- a) in eerste helft van het jaar 2019 wordt de groep statushouders in beeld gebracht en
- b) Het in beeld brengen van de uitkeringsgerechtigden draagt bij aan het inzetten van effectieve instrumenten die de uitstroom uit de uitkering bevorderen. In het tweede kwartaal van het jaar 2019 wordt een opdracht gegeven om een bestandsanalyse en diagnosegesprekken uit te voeren.

A.8 Overtreden inlichtingenplicht

De volgende grafiek toont: *het aantal geconstateerde gevallen vanwege overtreden van de inlichtingenplicht als percentage van het totaal aantal bijstandsgerechtigden.*

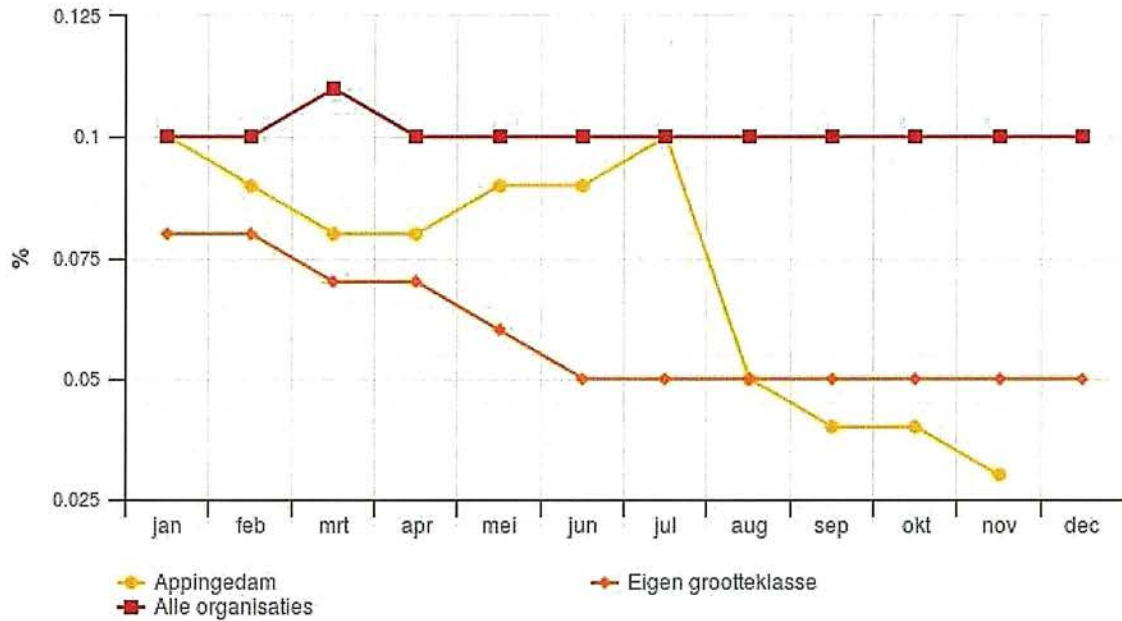
Grafiek: Aantal vorderingen vanwege het overtreden van de inlichtingenplicht als % van volume

Appingedam doet het gemiddeld in vergelijking met de andere organisaties in de provincie en in vergelijking met landelijk. Er zijn fluctuaties maar over de gehele tijd gekeken zitten alle organisaties redelijk dicht bij elkaar.

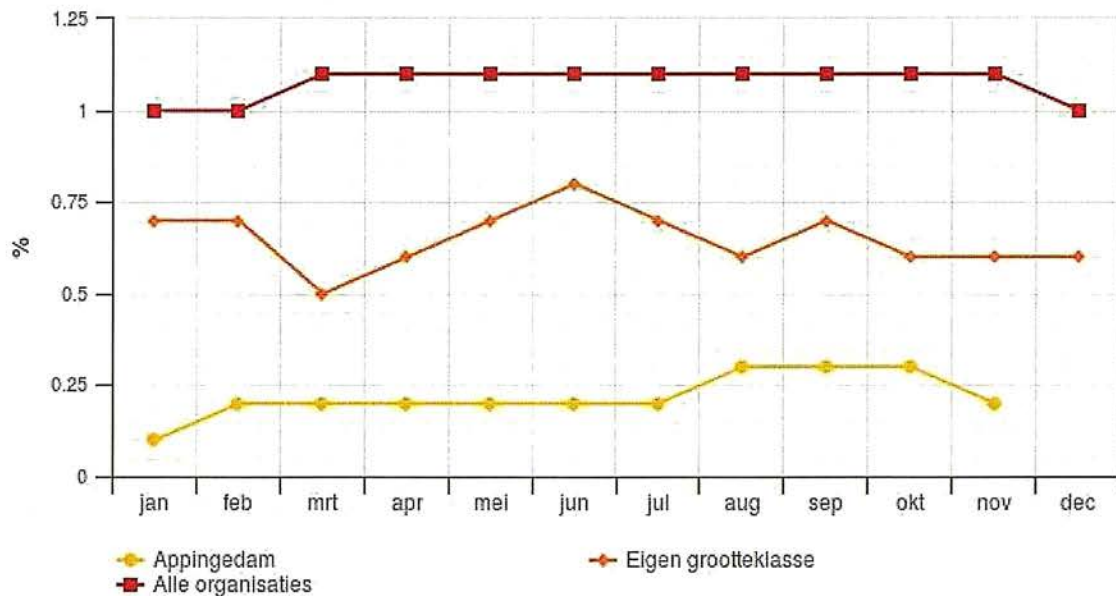
De volgende trendgrafiek toont de *verhouding tussen het bedrag vanwege overtreden van de inlichtingenplicht en de totale BUIG-uitgaven*. In de grafiek staat steeds het gemiddelde van de lopende maand en de 11 maanden ervoor. De grafiek maakt duidelijk welk deel van de uitgaven BUIG is toe te schrijven aan de geconstateerde gevallen vanwege niet nakomen van de inlichtingenplicht.

Trendgrafiek: Gemiddeld bedrag vermindering als % van uitgaven BUIG (trend)

De volgende trendgrafiek toont de *verhouding tussen het bedrag vanwege overtreden van de inlichtingenplicht en de totale BUIG-uitgaven*. In de grafiek staat steeds het gemiddelde van de lopende maand en de 11 maanden ervoor. De grafiek maakt duidelijk welk deel van de uitgaven BUIG is toe te schrijven aan de geconstateerde gevallen vanwege niet nakomen van de inlichtingenplicht.

Trendgrafiek: Gemiddeld bedrag nieuwe vorderingen vanwege overtreden inlichtingenplicht als uitgaven BUIG (trend)

De insteek van de gemeente Appingedam is om actief te zijn op dit gebied. Vanuit het handhavingsoverleg wordt naast het verwerken van de tipmeldingen ook gewerkt met themacontroles. De thema's voor 2018 zijn geweest: partiële inkomsten, schijnverlatingen en lpg-/dieselrijders. Door het evalueren van de onderzoeken en de uitkomsten met de klantmanagers te bespreken, wordt geprobeerd de werkwijze en de dienstverlening te verbeteren.

Niet elke melding leidt tot een fraudeonderzoek. In het 6-wekelijks handhavingsoverleg wordt het soort onderzoek bepaald. Geen enkele fraudemelding blijft liggen. Elk signaal wordt direct opgepakt en in het handhavingsoverleg besproken. Alle meldingen zijn in onderzoek bij de klantmanager of de handhaver en de voortgang wordt in elk handhavingsoverleg besproken.

In 2018 is , in navolging van andere gemeenten, gestart met het gebruik van de huisbezoek-app. Een digitaal hulpmiddel bij het zorgvuldig uitvoeren en vastleggen van huisbezoeken.

Conclusie: Gekeken naar de bovenstaande grafieken kan worden gesteld dat Appingedam gunstig afsteekt t.o.v. de provincie en landelijk. Door handhaving strak te blijven inzetten bij vermoedens van fraude (het schenden van de inlichtingenplicht) mag worden verwacht dat fraude snel wordt opgespoord.

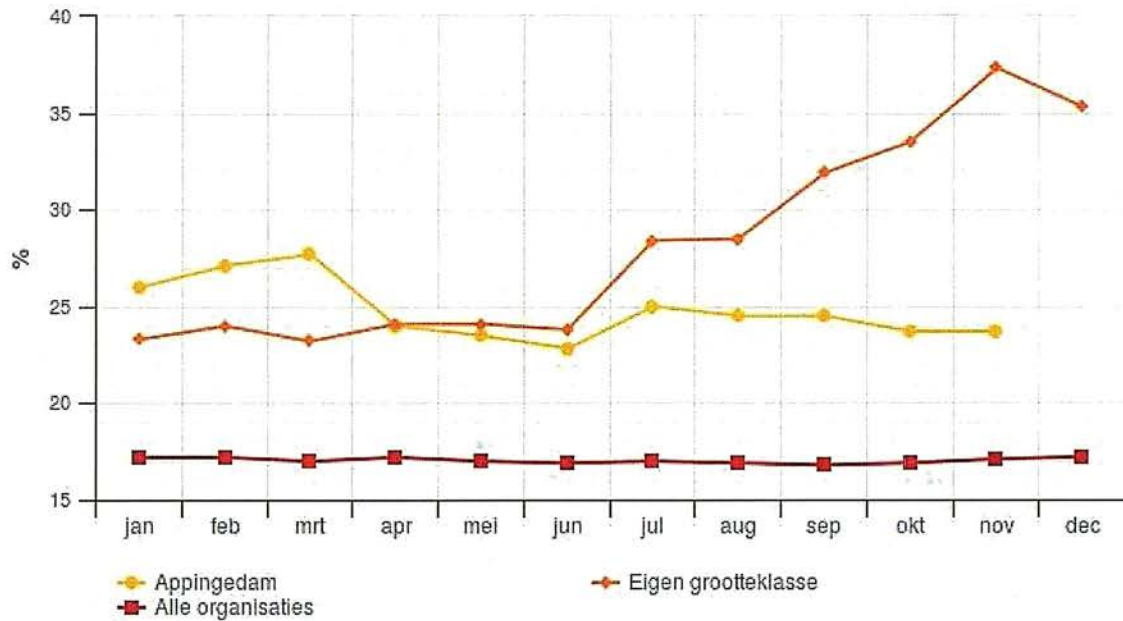
Actie:

In 2019 wordt een themacontrole uitgevoerd onder de alleenstaanden op samenwonen en kostendeler.

A.9 Debiteuren

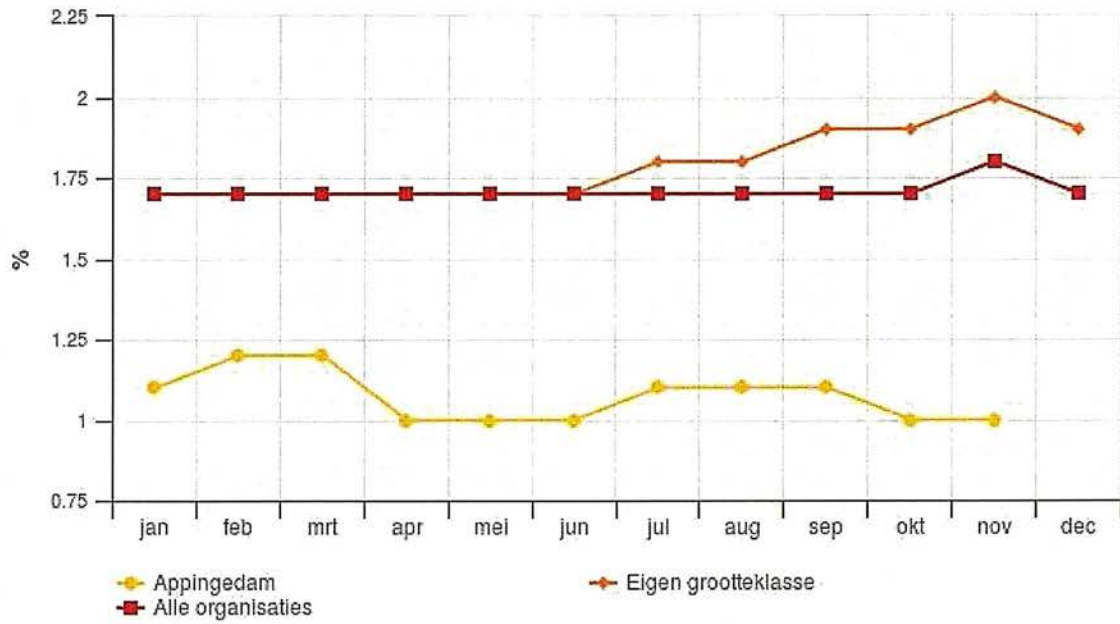
Bij handhaving moet ook gedacht worden aan het lik-op-stukbeleid. Dat wil zeggen dat er daadwerkelijk teruggevorderd gaat worden en geïncasseerd. De incassoquote geeft aan wat de gecumuleerde ontvangsten (op jaarbasis) zijn tegen het gemiddelde uitstaande saldo vorderingen BUIG. Een hoge ontvangst leidt tot een hogere uitkomst van de incassoquote. De incassoquote is gevoelig voor het zogeheten noemereffect, dat wil zeggen dat de quote daalt bij gelijk blijvende ontvangsten (het bedrag onder aan de streep/de noemer) en een stijgend bedrag aan vorderingen (het bedrag boven de streep/de teller). Een grote vordering heeft dus vrijwel direct effect.

Trendgrafiek: Incassoquote (laatste 12 maanden)

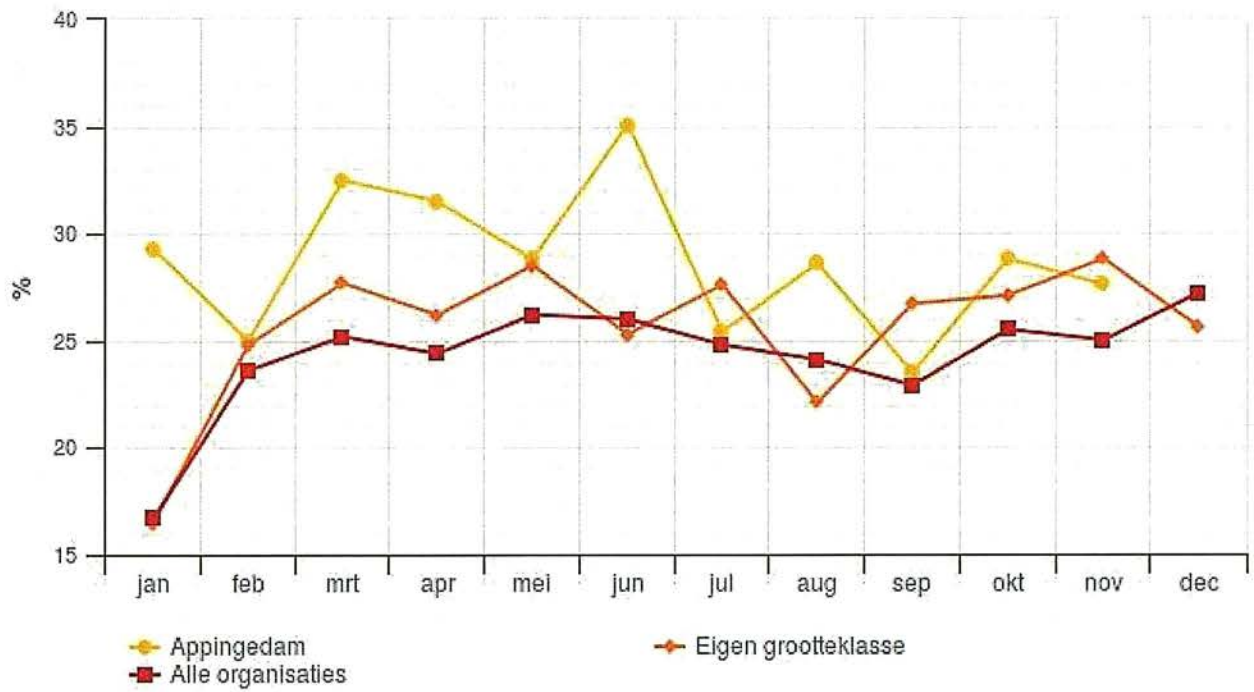
De volgende trendgrafiek toont de gemiddelde ontvangsten terugvordering en verhaal ten opzichte van de BUIG-uitgaven over de afgelopen 12 maanden.

Trendgrafiek: Gemiddelde ontvangsten ten opzichte van uitgaven BUIG (trend)

De volgende grafiek toont BUIG-vorderingen waarop een bedrag is afgelost als percentage van alle openstaande vorderingen BUIG.

Grafiek: Percentage BUIG vorderingen waarop wordt afgelost

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat de incassoquote t.o.v. de overige organisaties in de provincie en landelijk, goed te noemen is. Op dit punt is het dan ook niet noodzakelijk verbeteracties op te starten.

Van belang is dat op zo veel mogelijk vorderingen wordt afgelost. Dat beïnvloedt namelijk de prijs van de uitkering en uiteindelijk het budgetresultaat. Tevens is het maatschappelijk niet aanvaardbaar als openstaande vorderingen niet daadwerkelijk worden afgelost.

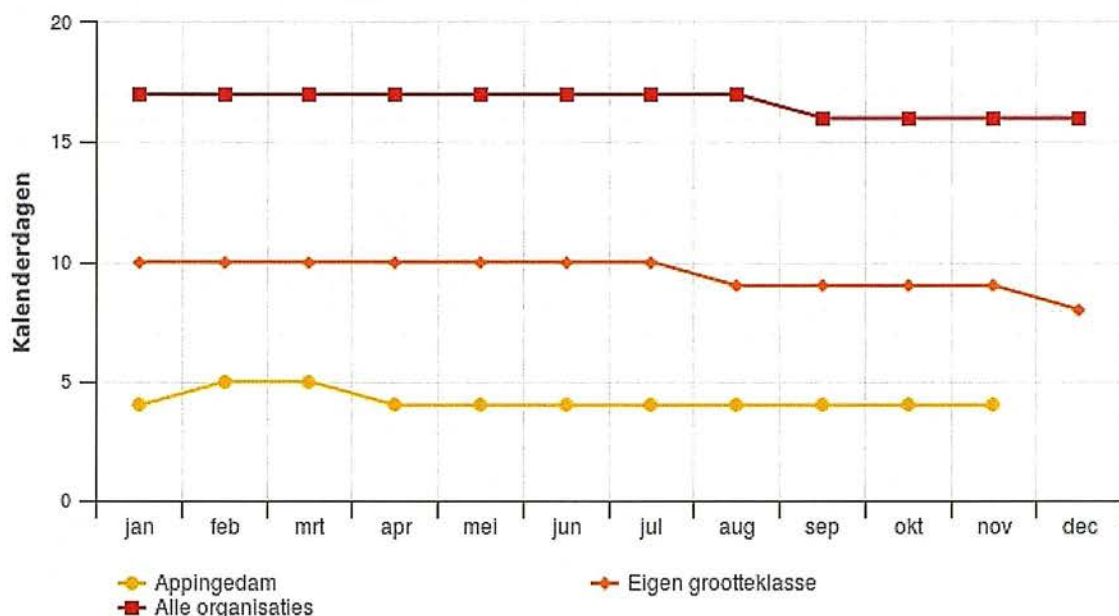
Uitgangspunt van de beleidsregels terugvordering is dat de gemeente altijd tot terugvordering overgaat. Er wordt gestuurd op het beperken van foutieve betalingen aan de cliënt, door het tijdig korten van inkomsten uit arbeid, alimentatie, enz. Deze werkwijze heeft als resultaat dat minimale bedragen teruggevorderd hoeven te worden.

Tevens is het beleid dat terugvorderingsbesluiten zo spoedig mogelijk na het ontstaan van de vordering worden genomen omdat de ervaring leert dat de kans op terugbetaling dan het hoogst is. Verder wordt er gewerkt met betalingsherinneringen en met aanmaningen.

Indien herinneringen en aanmaningen niet mogen baten wordt onmiddellijk overgegaan tot het opmaken van een dwangbevel en worden overgedragen aan een deurwaarderskantoor, waarmee tot vereenvoudigd derden beslag op het inkomen van de debiteur wordt overgegaan en om (bijvoorbeeld) beslag op onroerende zaken te beoordelen indien beslag op inkomen niet mogelijk is.

De volgende grafiek toont gemiddelde doorlooptijd aanvragen algemene bijstand. In 2018 is te zien dat de gemiddelde doorlooptijd in de gemeente Appingedam minder dan 5 dagen is. Andere vergelijkingsgroepen hebben langre doorlooptijd.

Grafiek: Gemiddelde doorlooptijd aanvragen algemene bijstand

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

Maatregelen 2018:

In 2018 zijn **extra maatregelen** genomen of zijn maatregelen gecontinueerd en ook ingevoerd. Dit betreft meerdere acties om de instroom te beperken waaronder:

- Inzetten op parttime werk
- Streng aan de poort
- Bestand indelen in doelgroepen en categorieën
- Extra inzet op bemiddeling van kansrijke statushouders

Meerdere acties die zijn ondernomen om de uitstroom te bevorderen:

- Bestand is ingedeeld in doelgroepen en categorieën met daarbij een eigen aanpak.
- Goede contacten met werkgevers en scholingsinstanties. Er is vraaggericht gewerkt.
- Meerdere activiteiten voor de diverse doelgroepen, gericht op uitstroom naar werk of participatie.
- Aanvullende opdrachten in het kader van het 1000-banenplan, en een onderzoek naar de mogelijkheden van een experiment met een groep van 50 deelnemers die zelf aan de slag gaan met participatie.
- Vroegsignalering schulden wordt niet langer projectmatig uitgevoerd maar is het onderdeel van een structurele werkwijze.
- Statushouders worden voorbereid op het uitstroom richting arbeidsmarkt.
- De gemeente (Werkplein Fivelingo) heeft de schoolverlaters van PRO VSO uit de drie deelnemende gemeenten in beeld. Als de route arbeid geïndiceerd is draagt Werkplein Fivelingo zorg voor plaatsing op een traject in die route.
- De gemeente stimuleert zelfstandig ondernemerschap bij degenen die daarvoor de capaciteiten en een levensvatbaar ondernemingsplan hebben.
- Uitvoeren van thematische onderzoeken in het kader van handhaving/naleving.
- Gemeente (Werkplein Fivelingo) neemt deel aan projecten in de regio, die de arbeidsmarktparticipatie van uitkeringsgerechtigden verbeteren.

Hieronder de genomen maatregelen om kostenreductie te realiseren.

Poortwachter Door de instroom in de bijstand te beperken wordt het bijstandsvolume en de daarmee samenhangende kosten beperkt. Werkplein Fivelingo kent al een speciale aanpak aan de poort om de instroom zo beperkt mogelijk te houden. In 2018 zijn er door deze aanpak 13 aanvragen buiten de deur gehouden. Een (globale) besparing aan uitkeringslasten van € 143.000.

Inzet Poortwachtersfunctie	Afgewezen aanvragen 2018	Besparing op jaarbasis
Gemeente Appingedam	13	€ 143.000
Gemeente Delfzijl	30	€ 330.000
Gemeente Loppersum	7	€ 77.000
Totaal	50	€ 550.000

Tabel: Effecten inzet Poortwachtersfunctie, bron Werkplein Fivelingo

Onderverdeling doelgroepen en categorieën

Er is voor 2018 een onderverdeling gemaakt in doelgroepen en categorieën. In het jaar 2018 zijn 1010 personen gestart met een instrument of een project. In dezelfde periode is het instrument of project bij 1102 personen beëindigd. De instrumenten of projecten hebben betrekking op trainingen, keuringen, opleidingen, stageplaatsen of werkervaringsplaatsen. Met deze instrumenten of projecten is voor een grote groep personen een belangrijke stap gezet richting (betaalde) arbeid.

Bespaarde uitkering als gevolg van deeltijdwerk

Gemeente	Aantal klanten	Bespaarde uitkering
Appingedam	116	€ 289.981
Delfzijl	190	€ 460.246
Loppersum	62	€ 161.193
Totaal:		€ 911.420

Test en training

In de afdeling test en training van Werkplein Fivelingo wordt bij de intake voor de Participatiewet gebruik gemaakt van wetenschappelijk bewezen testmethodes als Metas, ABC en Dariuz. Dit geldt eveneens voor de loonwaardemeting van Dariuz. De kandidaten op Test en Training doorlopen een programma gericht op het ontwikkelen van werknemersvaardigheden en het verkrijgen van een reëel beroepsbeeld. Reëel in de zin dat het beroep wat een kandidaat voor ogen heeft of krijgt passend bij zijn kennis, vaardigheden en eventuele beperkingen en reëel in de zin dat er ook werk in te vinden is. In aanvulling daarop oriënteren uitkeringsgerechtigden zich op verschillende beroepen door stage te lopen bij de verschillende afdelingen.

Werk in Zicht

Er wordt nauw samengewerkt in de arbeidsmarktregio Werk in Zicht. Het marktbeperkingsplan, Route Arbeid Route Arbeid Entree, Route dagbesteding, Jeugdwerkloosheid, afstemming Onderwijs-Arbeidsmarkt en instrumenten als werkgeversbenadering, jobcoaching, Boris en loonkostensubsidie worden afgestemd met de gemeenten in de arbeidsmarktregio en eenduidig toegepast. In de arbeidsmarkt regio werkt de gemeente nauw samen met onderwijs en UWV om werkgevers optimaal te kunnen bedienen.

Route Arbeid

De nieuwe doelgroep in de Participatiewet (voorheen Wajong en SW) worden bemiddeld in nauwe samenwerking met de scholen en RMC naar afspraakbanen. Hierin wordt geprobeerd een sluitende aanpak te creëren om ook deze kandidaten steeds voldoende in beweging te houden, zodat ze een zelfstandig economisch bestaan kunnen leiden.

Route dagbesteding

De route dagbesteding ontwikkeld voor de leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding. In de nota Route Dagbesteding Noord-Groningen zijn de stappen beschreven die de jongere doorloopt vanaf 12 jaar tot 27 jaar, wat er moet gebeuren (stappen/acties) en wie daar voor verantwoordelijk is en betrokken zijn. Jongeren Route Dagbesteding kunnen tussentijds switchen naar Route Arbeid en vice-versa.

Nieuw Beschut werk

Nieuw beschut werk krijgt vorm in opdracht van de drie gemeenten (Appingedam, Delfzijl en Loppersum). De drie raden hebben een traject van 1,5 jaar uitgezet om interactief beleid rond beschut werk op te stellen. In augustus 2017 is gestart met het plaatsen van de groep Nieuw Beschut Werk. In 2018 zijn er 19 mensen geplaatst waarbij er maatwerk werd geleverd. Zowel intern als extern en in nagenoeg alle afdelingen van Werkplein Fivelingo zijn de mensen aan het werk. Een diverse groep: van jong tot oud, vanuit de dagbesteding, bijstand, Wajong en/of SW-geïndiceerd, met en zonder werkervaring.

Het risico van het Nieuw Beschut Werk is dat de loonkosten deels worden gesubsidieerd met max. 70% loonkostensubsidie vanuit het BUIG-budget op basis van de loonwaarde. Het niet-gesubsidieerde deel van de loonkosten is de potentiële verdien capaciteit binnen het bedrijf. Deze verdien capaciteit is voor Nieuw Beschut Werk in de regel lager dan de loonwaarde. Naarmate de doelgroep groter wordt zal het risico op tekorten toenemen.

Afspraakbanen

Binnen de ADL-gemeenten kunnen mensen met een arbeidsbeperking bij Werkplein Fivelingo een beroep doen op ondersteuning om aan het werk te gaan. Voor diegenen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen, zetten we loonkostensubsidie in. Deze subsidie wordt bepaald op basis van loonwaarde en bekostigd uit

het BUIG-budget Loonkostensubsidie compenseert de werkgever bij verminderde productiviteit van een werknemer. De loonkostensubsidie die een werkgever van de gemeente krijgt, is het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de loonwaarde van de werknemer. Per 1 januari 2019 werken 74 mensen in een afspraakbaan met loonkostensubsidie.

1000- banenplan

In 2016 is de intentieverklaring 'Arbeidsmarkt en Aardbeving gerelateerde bouw) ondertekend. Het 1000-banenplan is een uitwerking van deze intentieverklaring met als doel om op korte termijn (vier jaar) uiteindelijk 1000 mensen in de aardbevingsregio aan een baan te helpen. Het gaat hierbij om werkzoekenden en mensen die over willen stappen naar een baan in de bouw, techniek of andere kansrijke sectoren.

Het convenant behorend bij het 1000-banenplan is ondertekend door de provincie, de gemeenten uit de aardbevingsregio, NCG, CVW, NAM, Bouwend Nederland, VNO NCW MKB, FNV-CNV, de onderwijsinstellingen en de partijen uit de arbeidsmarktregio Werk in Zicht (WIZ).

Het Ministerie van SZW heeft daarbij € 6,23 miljoen beschikbaar gesteld voor (extra) scholing en begeleiding. De gemeenten uit de aardbevingsregio leveren een gezamenlijk extra bijdrage van € 278.000. Voor de aanloopfase van het project zijn in 2017 subsidies verstrekt door de NCG en de provincie. Verder leveren alle convenantpartijen een bijdrage door de inzet van reguliere (scholings- en begeleidings-) middelen en door het beschikbaar stellen van menskracht.

Kansrijk Beroep en Kansrijk Opleiden

Om de werving van geschikte kandidaten te optimaliseren Kansrijk Beroep georganiseerd. Kansrijk Beroep is opgezet voor werkzoekenden in de regio en wordt nu ondersteund door alle werkpleinen in de arbeidsmarkt Groningen. De projecten op Kansrijk Beroep garanderen duurzame uitstroom naar de sectoren Bouw en Techniek en zijn onderdeel van het 1000-banenplan. Het zijn overwegend projecten die in nauwe samenwerking met de werkgevers scholing bieden en duurzame uitstroom bij de werkgevers. Met name kandidaten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden op deze projecten bemiddeld. Kandidaten die zich aanmelden voor projecten op Kansrijk Beroep en niet geplaatst kunnen worden, krijgen een alternatief aangeboden. Ze kunnen worden doorverwezen naar Kansrijk Opleiden van het 1000-banenplan om ze via voorschakeltrajecten op te scholen en duurzaam uit te laten stromen naar werkgevers in de sectoren Bouw en Techniek.

In 2018 heeft de inzet van de gemeenten (4 werkpleinen) geresulteerd in 668 plaatsingen in de sectoren Bouw en Techniek. Daarvan zijn er 262 duurzame plaatsingen. Verder zijn 165 maatwerkscholingen gerealiseerd. De plaatsingen die in 2018 zijn meegeteld betreft in de meeste gevallen plaatsingen zonder scholing. Met de scholingsregeling en de aanbesteding die in het eerste kwartaal van het jaar 2019 afgerond zijn zal dat wel goed worden gemonitord.

In het jaar 2018 zijn de volgende plaatsingen gerealiseerd:

Duurzame* uitstroom bouw en techniek	Totaal	Aantal door middel van scholing
Vanuit Participatiewet	27	14
Vanuit WW	0	0

NUG**	17	2
Totaal uitstroom	44	16

*duurzame uitstroom is 6 maanden minimaal 24 uur per week

**niet uitkeringsgerechtigden

Statushouders

Werkplein Fivelingo heeft in 2017 meegewerkt aan de voorbereiding van het Integraal plan van aanpak Huisvesting, Integratie en Participatie van statushouders in de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum. In het plan zijn per onderdeel (Huisvesting, Onderwijs, Participatie en Gezondheid) ambities en acties opgenomen. De ambitie is dat via gerichte acties, onder andere door Werkplein Fivelingo, eind 2018 minimaal 75% van de statushouders die zes maanden of langer woonachtig zijn in de DAL-gemeenten vrijwilligerswerk doet, een taalstage heeft, een nuttige dag invulling heeft of een baan of werkervaringsplek.

In opdracht van de gemeenten is door het Werkplein een accountmanager statushouders aangetrokken met als doel het creëren van kansen op de (arbeids) markt. Na het in kaart brengen van (goed bemiddelbare) statushouders worden deze bemiddeld naar betaalde arbeid, werkervaringsplekken (Taal)stages of (Opleidings)trajecten.

De gemeenten Appingedam en Delfzijl hebben extra geld beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een pilot statushouders met als doel 40 statushouders versneld te laten participeren in de samenleving door hen te bemiddelen naar werk. In het jaar 2018 zijn er 44 statushouders zijn als gevolg van deze aanpak uit de uitkering uitgestroomd. 16 hiervan zijn naar een betaalde baan bemiddeld en 9 volgen een opleiding. De betrokken organisaties binnen het werkveld inburgering en integratie weten elkaar nu beter te vinden en de rolverdeling is duidelijker geworden. Belangrijke stappen die genomen zijn, betreffen het inzichtelijk krijgen van het bestand (de zogenaamde nulmeting), het formeren van een 'dedicated' team van drie werkcoaches, een werkgeversadviseur en een klantmanager Inkomen, het bepalen van gerichte re-integratie instrumenten voor statushouders, het op één lijn krijgen van alle stakeholders statushouders, het structureren van afstemming tussen de gemeenten en de uitvoerders.

Social return on investment

De gemeenten in de arbeidsmarkt regio Werk in zicht en in het kader van 1000 banenplan zetten zich gezamenlijk in op het opnemen van een social return on investment paragraaf in aanbestedingen. Vanuit het 1000-banenplan is het streven om maximaal in te zetten op SROI en inkoop bij lokale ondernemingen.

Het realiseren van een regionale aanbestedingskalender, het professionaliseren van de inkoop en het harmoniseren en monitoren daarvan zijn hierbij belangrijke randvoorwaarden. Het afgelopen jaar stond met name in het teken om meer inzicht te krijgen in de aanbestedingen die de deelnemers de komende jaren op de markt denken te gaan zetten. In totaal binnen de arbeidsmarktregio zijn er 469 mensen aan het werk, betaald of als stage, in het kader van social return. Een groot deel (44%) daarvan is in opleiding in de vorm van een stage of BBL. Vanuit de WW zijn er 125 mensen aan het werk en vanuit de bijstand 78.

Op dit moment is het nog niet mogelijk om een directe koppeling te leggen tussen de mensen die via social return aan het werk zijn en het 1000-banenplan. Mogelijk dat dit in de toekomst wel kan met de verbeterde deelnemersregistratie.

Beoogde effecten

Gemeente Appingedam (Werkplein) heeft maatregelen genomen die er voor moeten zorgen dat het tekort op het toegekende budget kleiner wordt. Wat zullen naar verwachting de effecten van deze maatregelen zijn ? Hieronder wordt het effect van elke maatregel apart beschrijven.

Inzetten op parttime werk

Door meer mensen parttime te laten werken en door verhoging van de inkomsten uit parttime werk, zal naar verwachting de prijs van de uitkering dalen. Hierdoor is in 2017 een besparing gerealiseerd van € 308.422,-. In het jaar 2018 is een besparing gerealiseerd van € 289.981.

Streng aan de poort

Door burgers die zich melden voor een uitkering uitgebreid te onderzoeken is er over 2017 al een besparing van € 143.000,00 gerealiseerd doordat er 13 aanvragen niet zijn toegekend. Ook in 2018 is hierdoor een besparing gerealiseerd van € 143.000.

Doelgroepen en categorieën

Door het bestand duidelijk in te delen in doelgroepen en in categorieën kunnen voor iedere klant de juiste re-integratie-instrumenten worden ingezet. Daardoor wordt de kans op uitstroom vergroot. Daarnaast wordt in het jaar 2019 een bestandsanalyse uitgevoerd. In deze tijd van economische groei met veel vacatures in verschillende sectoren is het van groot belang dat kandidaat-werknemers, die nu een uitkering ontvangen, goed in beeld zijn en waar mogelijk bemiddeld worden. Bij Werkplein Fivelingo wordt in 2019 gewerkt aan een verbeteringsplan op het gebied van intakes en diagnoses, trainingen, opleidingen en plaatsingen van inwoners die vanaf 2019 een uitkering ontvangen in het kader van de Participatiewet.

Via deze DVO is met Werkplein Fivelingo afgesproken dat het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering dient te dalen met 150 per jaar. Om deze ambitieuze doelstelling te realiseren is het nodig om op individueel niveau het bestand van de mensen met een uitkering in het kader van de Participatiewet, IOAW en

IOAZ goed te kennen. In aanvulling daarop is het eveneens noodzakelijk dat de informatie over het bestand actueel en goed ontsloten is. Op deze wijze kan sneller worden ingespeeld op concrete vragen van werkgevers en op toekomstige ontwikkelingen via scholing, werkervaring en bemiddeling.

Themaonderzoeken handhaving/naleving

Door op bepaalde thema's te controleren kan vrij snel duidelijkheid worden verkregen hoe de situatie van cliënten is. In 2017 zijn meerdere onderzoeken verricht. Dat betreft partiële inkomsten, schijnverlatingen en lpg-/dieselrijders.

Aanvullende maatregelen 2018

1. Er is een verdiepingsslag gedaan als vervolg op de bestandsanalyse van januari 2018. Op basis daarvan zijn aanvullende maatregelen ingezet om de uitstroom te bevorderen.

2. Er is actief ingezet op werken in de kansrijke beroepen en zorg. Zo wordt het uitkeringsbestand gescreend op mensen die mogelijk bij de bezuinigingsoperatie in de zorg bij de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning hun baan hebben verloren.

3. In 2018 is een passende vrijlatingsregeling voor parttime inkomsten in 2018 in werking getreden.

4. In 2018 zijn volgende twee experimenten uitgevoerd:

a) er is onderzocht of er het afzien van de actieve inzet van een werkcoach invloed heeft op de uitstroom of het in beweging komen van een kandidaat naar betaalde arbeid?

b) er is onderzocht of het beschikbaar stellen van een persoonlijk re-integratie budget de mensen stimuleert om in beweging te komen richting betaald werk.

5. Een structureel afstemmingsoverleg tussen de gemeente en het Werkplein over de acties vanuit het plan dat opgesteld was voor de aanvraag van vangnet over het jaar 2017.

6. De accountmanager statushouders heeft in 2018 een goed netwerk opgebouwd van onder andere werkgevers, onderwijs, Vluchtelingenwerk, COA en opleiders. Hoofddoel is het creëren van kansen op de arbeidsmarkt. Er zijn in het jaar 2018 44 statushouders uitgestroomd. Daarvan komen er 15 vanuit Appingedam. Hiervan zijn er 6 uitgestroomd naar werk, 2 onderwijs en de rest door overige redenen. In 2018 is een besparing gerealiseerd van minimaal € 30.000.

8. In de dienstverleningsovereenkomst 2018 zijn 44 mensen uitgestroomd via het 1000-banenplan. We gaan er vanuit dat er ongeveer 8 van hen afkomstig zijn uit Appingedam. Dit levert een besparing op van circa € 35.000.

9. De gemeente zorgt dat de schoolverlaters van PRO VSO in beeld zijn. In het schooljaar 2018-2019 zijn er 23 leerlingen in beeld van 6 verschillende scholen. Van 23 leerlingen hebben inmiddels 13 een werkcoach. De overige 10 leerlingen worden gemonitord door de contactpersoon Route Arbeid in samenwerking met de school.

10. Kandidaten met een wens om als zelfstandig ondernemer aan de slag te gaan worden begeleid door gespecialiseerde werkcoach. Zo zijn in het totaal in het jaar 2018 4 kandidaten uitgestroomd en voor zich zelf begonnen. Besparing voor de gemeente ongeveer € 5.000.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

De benchmark Divosa

Appingedam (het Werkplein) maakt gebruik van de benchmarkgegevens die afkomstig zijn uit de benchmarkapplicatie van Divosa. De gegevens worden betrokken bij de analyses met betrekking tot ontwikkelingen rondom het BUIG-budget. Op deze wijze - ook in vergelijking met andere organisaties - kunnen eventuele afwijkingen en mogelijke tekortkomingen beter inzichtelijk worden. Bovendien kunnen (eventuele) maatregelen (nog sneller) in gang gezet worden die (kunnen) bijdragen tot vermindering van de tekorten.

B3. Externe maatregelen

Coördinatiepunt arbeidsmarkt Eemsdelta

De Eemsdelta regio is volop in beeld voor de vestiging van bedrijven van buiten de regio als vestigingslocatie. De voordelen van de regio zijn ruimte om te vestigen, goede infrastructuur en de beschikbaarheid van voldoende personeel. Met de toename van het aantal bedrijven en de groei van de bestaande bedrijven komt steeds vaker naar voren dat de vraag naar arbeid steeds moeilijker ingevuld kan worden. Om te voorkomen dat de regio hierop haar concurrentiepositie verliest is behoefte aan een coördinatiepunt arbeidsmarkt Eemsdelta (hierna CAE). Het doel van het CAE is het afstemmen en coördineren van vraag en aanbod in de arbeidsmarkt in de Eemsdelta en Het Hogeland door middel van vraaggestuurde coördinatie.

De toegevoerde waarde van het CAE zit in het:

*Bewaren van het overzicht van (op termijn) beschikbare vacatures voorzien van zo goed mogelijk beschreven profielen;

* Het actief werven, selecteren en het (laten) opleiden van beschikbare personen;

* Het in systeem houden en volgen van geplaatste personen vanuit de optiek dat deze mensen mogelijk ook weer vrijkomen en daarmee weer plaatsbaar zijn.

De snellere bemiddeling en tijdig inspelen op de vraag van de werkgevers levert een besparing op van ongeveer € 25.000.

Verhogen van taalniveau van A2 naar B1

De ADL gemeenten zijn bezig met het maken van een inburgeringsplan voor 200 statushouders/nieuwkomers.

In deze plannen is op individueel niveau aangegeven wat is de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige. Daarbij gaat het onder meer om informatie of iemand analfabeet is, welke opleidingen zijn gevolgd, praktische competenties, werknemersvaardigheden, werkervaring, leerbaarheid, motivatie/interesses, mate van zelfredzaamheid en informatie die een effect kan hebben op het inburgeringstraject zoals de gezinssituatie, sociale netwerk en fysieke en mentale gezondheid.

In de brief van de minister over het stelsel wijziging is aangegeven dat het taalniveau van A1 naar B2

gaat. Om hierop voorbereid te zijn en een aantal inburgeraars (ongeveer 15) die wel in staat zijn B1-niveau te halen worden in het schooljaar 2019-2020 taallessen georganiseerd. Verwacht wordt dat het hierdoor extra mensen zullen gaan duurzaam uitstromen richting arbeidsmarkt. Naar verwachting levert dat een besparing van ongeveer € 10.000.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Gemeente Appingedam (Werkplein) heeft maatregelen genomen die er voor moeten zorgen dat het tekort op het toegekende budget kleiner wordt. Hieronder wordt het effect van elke maatregel apart beschrijven.

Inzetten op parttime werk

Door meer mensen parttime te laten werken en door verhoging van de inkomsten uit parttime werk, zal naar verwachting de prijs van de uitkering dalen. Hierdoor is in 2017 een besparing gerealiseerd van € 308.422,-. In het jaar 2018 is een besparing gerealiseerd van € 289.981.

Streng aan de poort

Door burgers die zich melden voor een uitkering uitgebreid te onderzoeken is er over 2017 al een besparing van € 143.000,00 gerealiseerd doordat er 13 aanvragen niet zijn toegekend. Ook in 2018 is hierdoor een besparing gerealiseerd van € 143.000.

Doelgroepen en categorieën

Door het bestand duidelijk in te delen in doelgroepen en in categorieën kunnen voor iedere klant de juiste re-integratie-instrumenten worden ingezet. Daardoor wordt de kans op uitstroom vergroot. Daarnaast wordt in het jaar 2019 een bestandsanalyse uitgevoerd. In deze tijd van economische groei met veel vacatures in verschillende sectoren is het van groot belang dat kandidaat-werknemers, die nu een uitkering ontvangen, goed in beeld zijn en waar mogelijk bemiddeld worden. Bij Werkplein Fivelingo wordt in 2019 gewerkt aan een verbeteringslag op het

gebied van intakes en diagnoses, trainingen, opleidingen en plaatsingen van inwoners die vanaf 2019 een uitkering ontvangen in het kader van de Participatiewet.

Via deze DVO is met Werkplein Fivelingo afgesproken dat het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering dient te dalen met 150 per jaar. Om deze ambitieuze doelstelling te realiseren is het nodig om op individueel niveau het bestand van de mensen met een uitkering in het kader van de Participatiewet, IOAW en

IOAZ goed te kennen. In aanvulling daarop is het eveneens noodzakelijk dat de informatie over het bestand actueel en goed ontsloten is. Op deze wijze kan sneller worden ingespeeld op concrete vragen van werkgevers en op toekomstige ontwikkelingen via scholing, werkervaring en bemiddeling.

Themaonderzoeken handhaving/naleving

Door op bepaalde thema's te controleren kan vrij snel duidelijkheid worden verkregen hoe de situatie van cliënten is. In 2017 zijn meerdere onderzoeken verricht. Dat betreft partiële inkomsten, schijnverlatingen en lpg-/dieselrijders.

Coördinatiepunt arbeidsmarkt Eemsdelta

De Eemsdelta regio is volop in beeld voor de vestiging van bedrijven van buiten de regio als vestigingslocatie. De voordelen van de regio zijn ruimte om te vestigen, goede infrastructuur en de beschikbaarheid van voldoende personeel. Met de toename van het aantal bedrijven en de groei van de bestaande bedrijven komt steeds vaker naar voren dat de vraag naar arbeid steeds moeilijker ingevuld kan worden. Om te voorkomen dat de regio hierop haar concurrentiepositie verliest is behoefte aan een coördinatiepunt arbeidsmarkt Eemsdelta (hierna CAE). Het doel van het CAE is het afstemmen en coördineren van vraag en aanbod in de arbeidsmarkt in de Eemsdelta en Het Hogeland door middel van vraaggestuurde coördinatie.

De snellere bemiddeling en tijdig inspelen op de vraag van de werkgevers levert een besparing op van ongeveer € 25.000.

Verhogen van taalniveau van A2 naar B1

De ADL gemeenten zijn bezig met het maken van een inburgeringsplan voor 200 statushouders/nieuwkomers.

In deze plannen is op individueel niveau aangegeven wat is de startpositie en de ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige. Daarbij gaat het onder meer om informatie of iemand analfabeet is, welke opleidingen zijn gevolgd, praktische competenties, werknemersvaardigheden, werkervaring, leerbaarheid, motivatie/interesses, mate van zelfredzaamheid en informatie die een effect kan hebben op het inburgeringstraject zoals de gezinssituatie, sociale netwerk en fysieke en mentale gezondheid.

Om voorbereid te zijn op de stelselwijziging worden in het schooljaar 2019-2020 voor circa 15 statushouders taallessen van A2 naar B1 georganiseerd. Verwacht wordt dat hierdoor extra mensen zullen gaan duurzaam uitstromen richting arbeidsmarkt. Naar verwachting levert dat een besparing van ongeveer € 10.000.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Appingdam verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 16 juli 2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: A. Castelein

De locoburgemeester,

Naam van de ondertekenaar: A. Usmany-Dallinga

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Appingedam stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 16 juli 2019

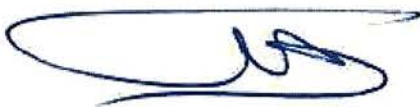
Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar:

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: